BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

ÂM NHẠC 8

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

HOÀNG LONG (Tổng Chủ biên) – VŨ MAI LAN (Chủ biên)
BÙI MINH HOA – TRẦN BẢO LÂN – ĐẶNG KHÁNH NHẬT – NGUYỄN THỊ THANH VÂN

ÂM NHẠC 8

(Tái bản lần thứ ba)

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

Hướng dẫn sử dụng sách

Sách thiết kế gồm 8 chủ đề, bám sát 6 mạch nội dung được quy định trong chương trình gồm: *Hát, Nghe nhạc, Đọc nhạc, Nhạc cụ, Lí thuyết âm nhạc, Thường thức âm nhạc.* Các biểu tượng được thiết kế theo mạch nội dung và hoạt động giúp các em dễ nhận biết khi học tập.

Dưới đây là các biểu tượng được sử dụng trong sách:

Hát

Nghe nhạc

Đọc nhạc

Nhạc cụ

Lí thuyết âm nhạc

Thường thức âm nhạc

Hoạt động khởi động

Hình thành kiến thức

Luyện tập

Vận dụng

Câu hỏi và yêu cầu

Vận dụng – Sáng tạo

Với nội dung nhạc cụ thể hiện giai điệu, sách tiếp tục giới thiệu cách chơi 2 nhạc cụ recorder và kèn phím để các em khám phá những bài học mới của nhạc cụ đã chọn.

Hãy bảo quản, giữ gìn sách giáo khoa để dành tặng các em học sinh lớp sau!

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

LỜI NÓI ĐẦU

Các em học sinh thân mến!

Sách giáo khoa *Âm nhạc 8* tiếp tục mang đến cho các em những bài học âm nhạc hấp dẫn, thú vị thông qua sự kết nối và tích hợp của các mạch nội dung như: *Hát, Nghe nhạc, Đọc nhạc, Nhạc cụ, Lí thuyết âm nhạc, Thường thức âm nhạc.*

Sách được biên soạn gồm 8 chủ đề. Cách triển khai nội dung bài học được thông qua các hoạt động, chú trọng hoạt động thực hành, tăng cường sự hợp tác cá nhân với nhóm và kết hợp với tiện ích của hệ thống học liệu điện tử. Những nhịp điệu vui tươi, sôi nổi, nhịp nhàng của các bài hát, bài học nhạc cụ, bài đọc nhạc, những làn điệu dân ca,... sẽ giúp các em thêm yêu cuộc sống tươi đẹp và tràn đầy tình thân ái.

Các em sẽ có nhiều cơ hội trải nghiệm, khám phá, luyện tập, biểu diễn, vận dụng – sáng tạo từ các kiến thức, kĩ năng âm nhạc đã có và sẽ được học ở sách giáo khoa *Âm nhạc 8* để thêm tự tin thể hiện bản thân và năng lực âm nhạc của mình.

Chúc các em học môn *Âm nhạc 8* thật vui và hiệu quả!

MỤC LỤC

Nội dung	Trang
Hướng dẫn sử dụng sách	2
Lời nói đầu	3
CHỦ ĐỀ 1: CHÀO NĂM HỌC MỚI	**5**
Bài 1	6
• Hát: Bài hát *Chào năm học mới*	6
• Nghe nhạc: Bài hát *Bay lên nhé nụ cười*	7
Bài 2	8
• Lí thuyết âm nhạc: Gam trưởng, giọng trưởng, giọng Đô trưởng	8
• Đọc nhạc: *Bài đọc nhạc số 1*	9
Vận dụng – Sáng tạo	10
CHỦ ĐỀ 2: TÔI YÊU VIỆT NAM	**11**
Bài 3	12
• Hát: Bài hát *Việt Nam ơi*	12
• Nghe nhạc: Bài hát *Ngàn ước mơ Việt Nam*	14
Bài 4	15
• Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím	15
• Thường thức âm nhạc: Dân ca Quan họ Bắc Ninh	16
Vận dụng – Sáng tạo	18
CHỦ ĐỀ 3: HOÀ CA	**19**
Bài 5	20
• Hát: Bài hát *Ngàn ước mơ Việt Nam*	20
• Thường thức âm nhạc: Thể loại hợp xướng	22
Bài 6	24
• Lí thuyết âm nhạc: Nhịp $\frac{3}{8}$	24
• Đọc nhạc: *Bài đọc nhạc số 2*	25
Vận dụng – Sáng tạo	26
CHỦ ĐỀ 4: BIỂN ĐẢO QUÊ HƯƠNG	**27**
Bài 7	28
• Hát: Bài hát *Nơi ấy Trường Sa*	28
• Nghe nhạc: Bài hát *Nơi đảo xa*	29
Bài 8	30
• Thường thức âm nhạc: Đàn guitar và ukulele	30
• Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím	32
Vận dụng – Sáng tạo	34

Nội dung	Trang
CHỦ ĐỀ 5: CHÀO XUÂN	**35**
Bài 9	36
• Hát: Bài hát *Ngày Tết quê em*	36
• Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Trần Hoàn và ca khúc *Một mùa xuân nho nhỏ*	38
Bài 10	40
• Lí thuyết âm nhạc: Nhịp $\frac{6}{8}$	40
• Đọc nhạc: *Bài đọc nhạc số 3*	41
Vận dụng – Sáng tạo	42
CHỦ ĐỀ 6: ÂM NHẠC NƯỚC NGOÀI	**43**
Bài 11	44
• Hát: Bài hát *Hát lên cho ngày mai*	44
• Nghe nhạc: Bài hát *Trở về Surriento*	46
• Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím	47
Bài 12	48
• Lí thuyết âm nhạc: Gam thứ, giọng thứ, giọng La thứ	48
• Đọc nhạc: *Bài đọc nhạc số 4*	49
Vận dụng – Sáng tạo	50
CHỦ ĐỀ 7: GIAI ĐIỆU QUÊ HƯƠNG	**51**
Bài 13	52
• Hát: Bài hát *Soi bóng bên hồ*	52
• Thường thức âm nhạc: Đàn nguyệt và đàn tính	54
Bài 14	56
• Lí thuyết âm nhạc: Đảo phách	56
• Đọc nhạc: *Bài đọc nhạc số 5*	57
Vận dụng – Sáng tạo	58
CHỦ ĐỀ 8: NHỊP ĐIỆU MÙA HÈ	**59**
Bài 15	60
• Nghe nhạc: Bài hát *Xôn xao mùa hè*	60
• Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Frederic Chopin (F. Chopin) và tác phẩm *Khúc tuỳ hứng giọng Đô thăng thứ (Fantaisie Impromptu in C Sharp Minor)*	62
Bài 16	64
• Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím	64
Vận dụng – Sáng tạo	66
Giải thích thuật ngữ và khái niệm âm nhạc	67

CHỦ ĐỀ 1

CHÀO NĂM HỌC MỚI

Bài 1
- Hát: Bài hát *Chào năm học mới*
- Nghe nhạc: Bài hát *Bay lên nhé nụ cười*

Bài 2
- Lí thuyết âm nhạc: Gam trưởng, giọng trưởng, giọng Đô trưởng
- Đọc nhạc: *Bài đọc nhạc số 1*

BÀI 1

YÊU CẦU CẦN ĐẠT
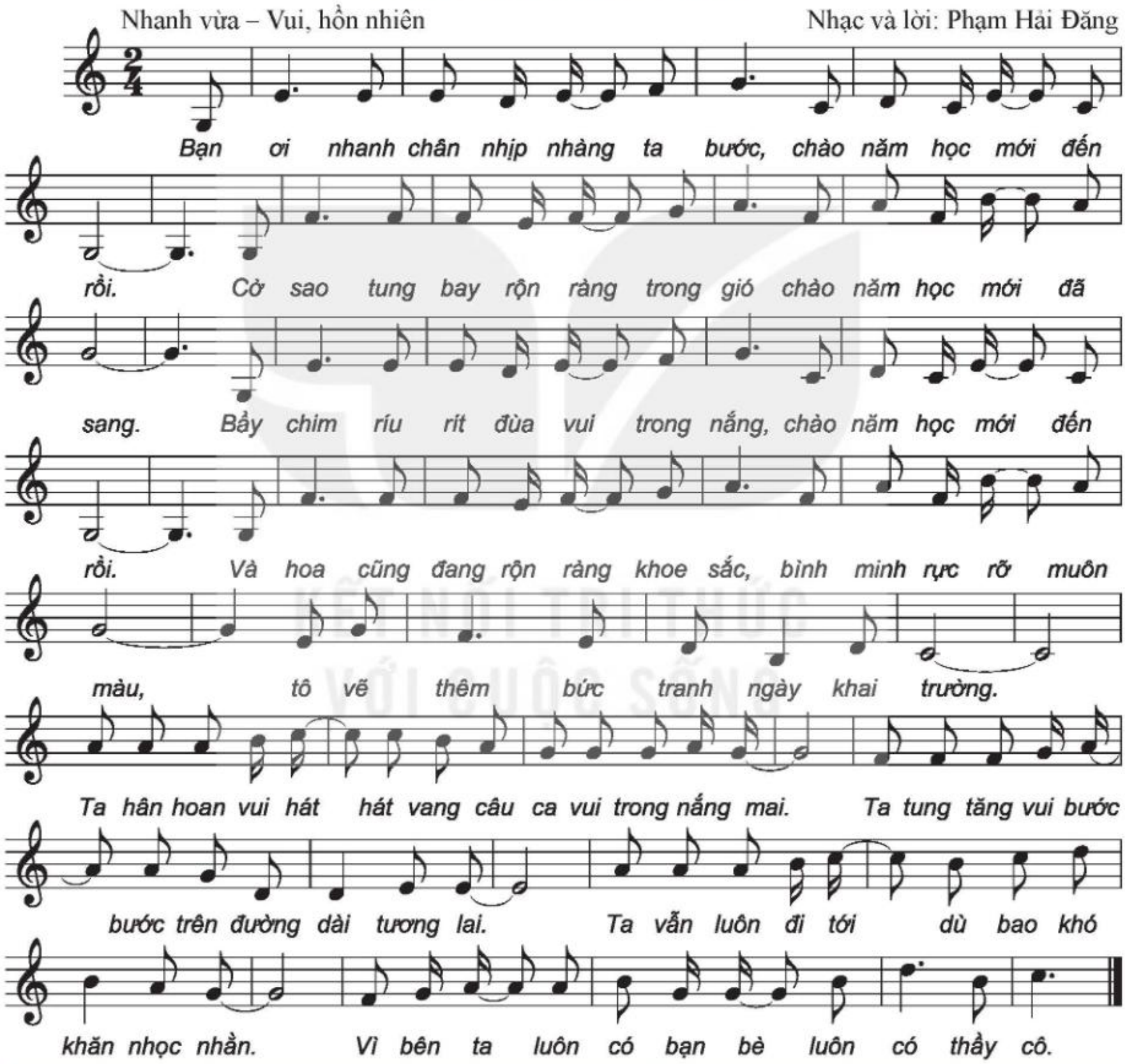
- Hát: Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái và lời ca bài hát *Chào năm học mới;* biết biểu diễn bài hát với các hình thức khác nhau.
- Nghe nhạc: Cảm nhận được vẻ đẹp và biết biểu lộ cảm xúc khi nghe bài hát *Bay lên nhé nụ cười.*

HÁT

Chào năm học mới

Nhanh vừa – Vui, hồn nhiên

Nhạc và lời: Phạm Hải Đăng

Bài hát *Chào năm học mới* với giai điệu sôi nổi thể hiện sự hồn nhiên, tươi sáng của tuổi học trò. Lời ca như tiếng reo vui đầy hân hoan của các bạn học sinh trong ngày khai trường; chứa đựng tình cảm yêu mến, gắn bó với mái trường, thầy cô và bạn bè. Bài hát có hình thức hai đoạn:

Đoạn 1: *Bạn ơi nhanh chân … ngày khai trường.*

Đoạn 2: *Ta hân hoan vui hát … luôn có thầy cô.*

Thể hiện một bài hát về chủ đề ngày khai trường kết hợp vận động

Học hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

Hát theo các hình thức

Lĩnh xướng: *Bạn ơi nhanh chân … ngày khai trường.*

Hoà giọng: *Ta hân hoan vui hát … luôn có thầy cô.*

Hát kết hợp vận động cơ thể theo nhịp điệu

Đoạn 1 – Động tác phụ hoạ theo nhịp điệu *Bạn ơi ... ngày khai trường.*

Đoạn 2 – Vận động cơ thể theo âm hình tiết tấu *Ta hân hoan ... luôn có thầy cô.*

Nêu cảm nhận của em sau khi học bài hát *Chào năm học mới.*

NGHE NHẠC

Nghe bài hát *Bay lên nhé nụ cười*
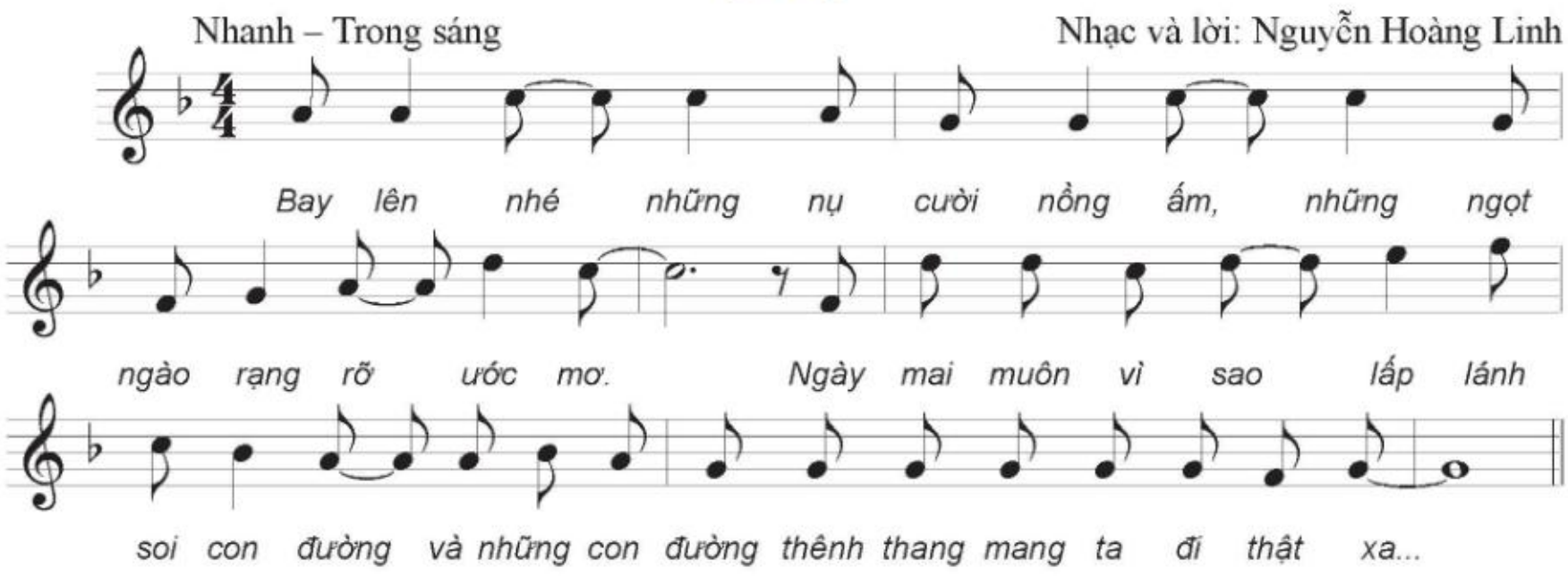
Bài hát có tính chất âm nhạc vui tươi, trong sáng, giai điệu trẻ trung, rộn ràng. Bài hát gợi lên những ước mơ của tuổi học trò, luôn vững tin vượt qua mọi khó khăn, thử thách để hướng tới tương lai tươi đẹp, thành công.

Bay lên nhé nụ cười

(Trích)

Nhanh – Trong sáng

Nhạc và lời: Nguyễn Hoàng Linh

Nêu cảm nhận sau khi nghe bài hát và chia sẻ với các bạn những ước mơ của em.

BÀI 2

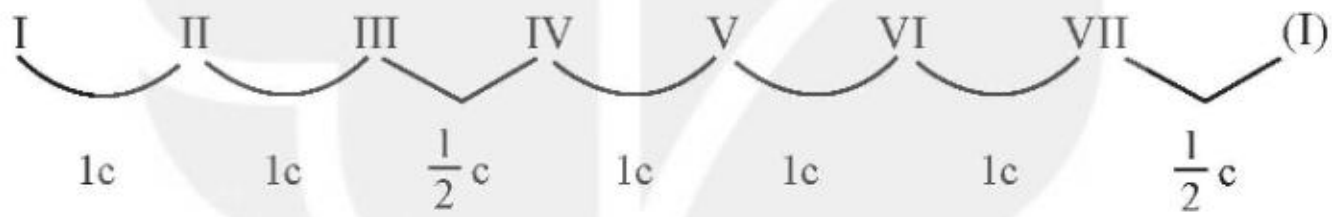
YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Lí thuyết âm nhạc: Nhận biết được một số bản nhạc viết ở giọng Đô trưởng. Biết vận dụng kiến thức đã học về giọng Đô trưởng để đọc *Bài đọc nhạc số 1*.
- Đọc nhạc: Đọc đúng tên nốt, cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 1*: thể hiện đúng tính chất giọng trưởng; cảm nhận được sự hoà quyện của âm thanh khi đọc nhạc có bè.

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC

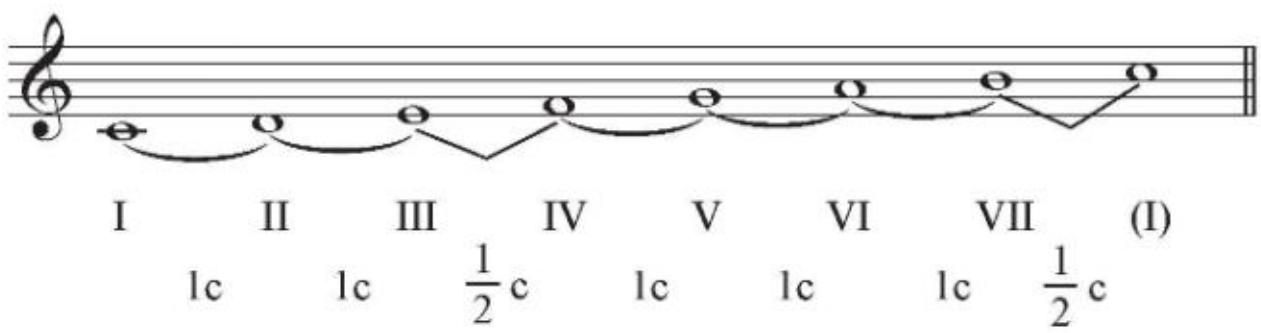
Gam trưởng, giọng trưởng, giọng Đô trưởng

1. Gam trưởng là hệ thống gồm 7 bậc âm được sắp xếp liền bậc từ thấp lên cao, từ cao xuống thấp, bắt đầu từ âm bậc I (âm chủ – âm ổn định nhất). Gam trưởng có cấu tạo cung và nửa cung như sau:

2. Giọng trưởng hình thành khi các bậc âm của gam trưởng được sử dụng để xây dựng một tác phẩm âm nhạc (bài hát, bản nhạc). Tên gọi của giọng bao gồm tên âm chủ kèm theo từ *trưởng* (dur hoặc Major). Những bài hát, bản nhạc có tính chất trong sáng, vui tươi thường được viết ở giọng trưởng.

3. Giọng Đô trưởng là giọng trưởng có âm chủ là nốt Đô. Giọng Đô trưởng có kí hiệu: C - dur (hoặc C Major). Thành phần âm của giọng Đô trưởng bao gồm:
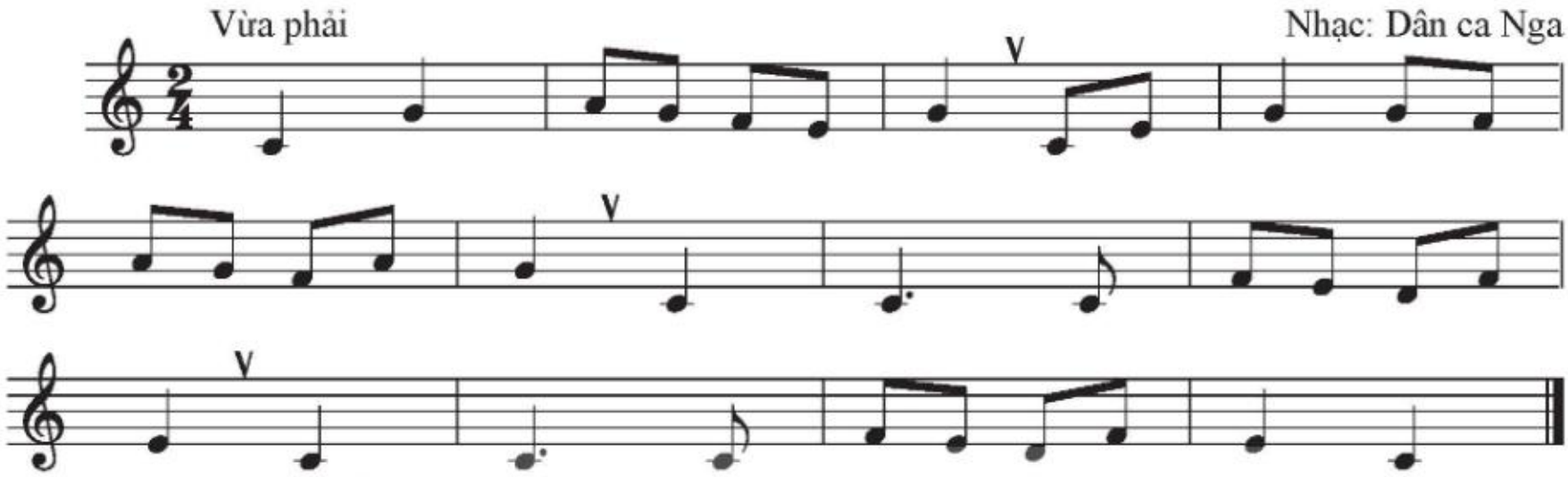

Như vậy, giọng Đô trưởng gồm tất cả các bậc âm cơ bản. Vì thế, một bài hát hoặc bản nhạc viết ở giọng Đô trưởng thì hoá biểu (hệ thống dấu hoá sau khoá nhạc) không có dấu thăng hoặc dấu giáng và thường kết thúc bằng âm chủ là nốt Đô.

Vận dụng sự hiểu biết về giọng để xác định giọng và âm chủ của *Bài đọc nhạc số 1*.

ĐỌC NHẠC

Bài đọc nhạc số 1

1. Đọc gam Đô trưởng và trục của gam

2. Luyện tập tiết tấu

Tiết tấu 1

Tiết tấu 2

3. Đọc *Bài đọc nhạc số 1*

Đọc nhạc kết hợp với các hoạt động

1. Đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo phách

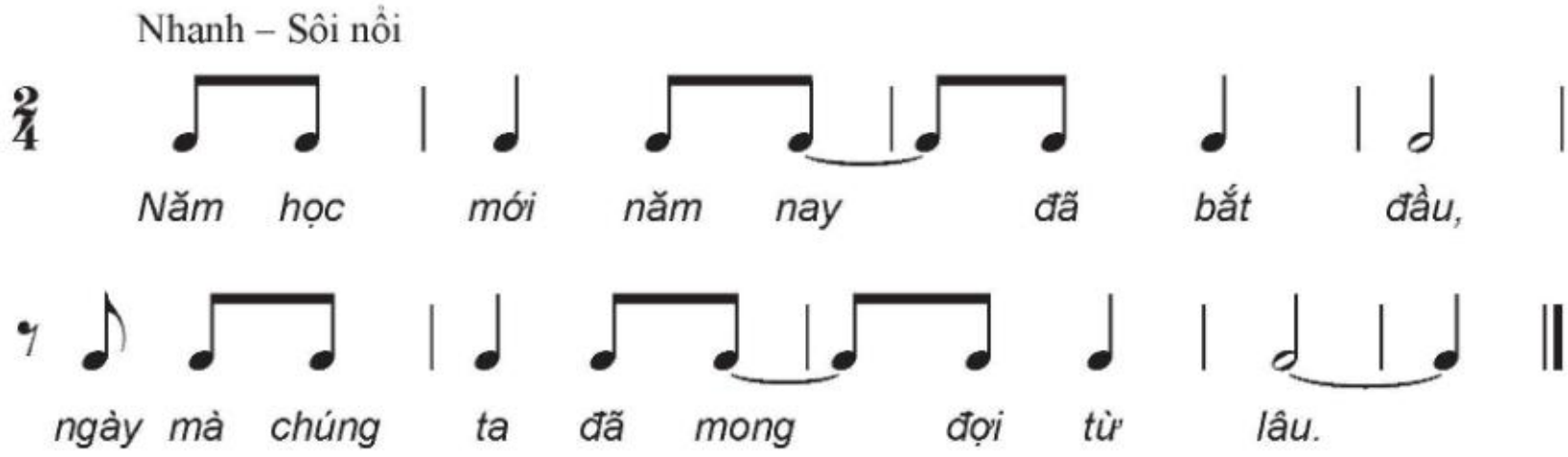

2. Đọc nhạc kết hợp đánh nhịp $\frac{2}{4}$ và thể hiện tính chất âm nhạc của bài

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

VẬN DỤNG – SÁNG TẠO

1. Đọc lời theo tiết tấu dưới đây
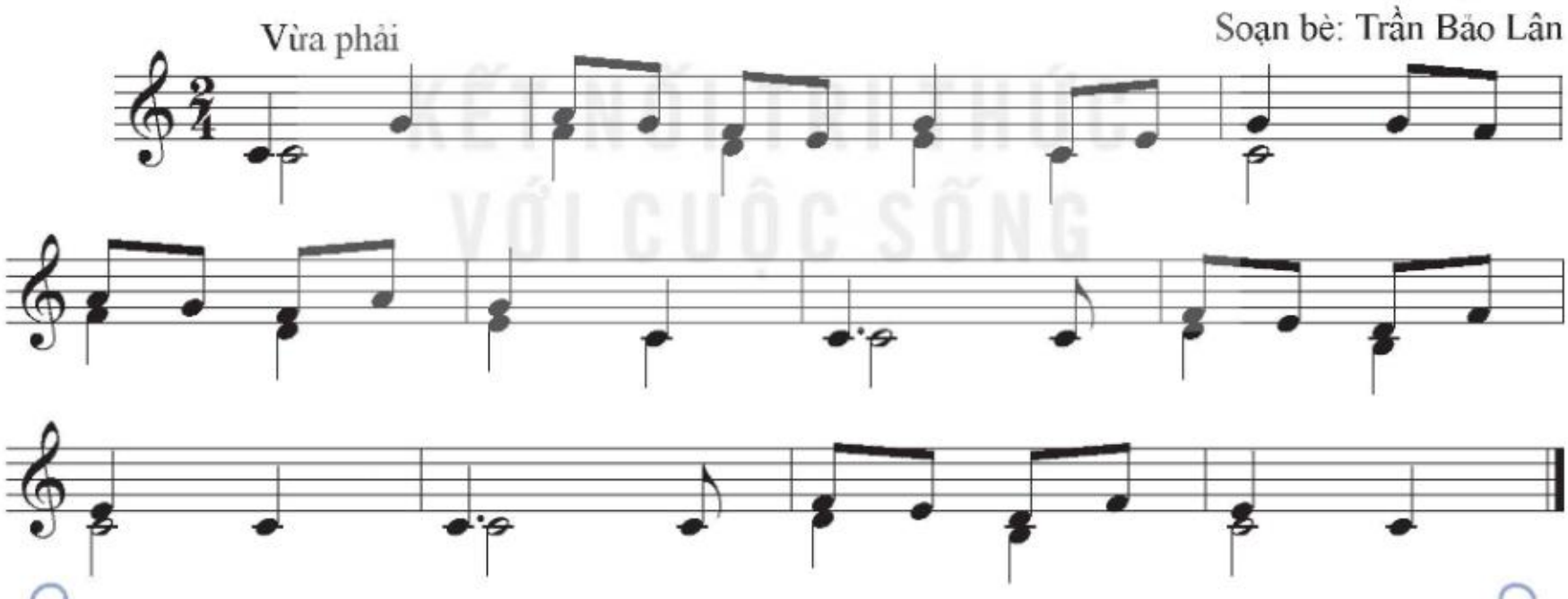

Khi mùa hè còn bao điều xao xuyến
Ta lại gặp bạn sau ba tháng cách xa.
Ta cùng nhau trong những năm học qua
Biết bao niềm vui ước mơ và khát vọng.
Rồi mai này mãi mãi là kỉ niệm
Sẽ mãi theo ta đi đến suốt cuộc đời.

2. Đọc *Bài đọc nhạc số 1* với hình thức hai bè

Bài đọc nhạc số 1

Nhạc: Dân ca Nga
Soạn bè: Trần Bảo Lân

"Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có bước tới đài vinh quang để sánh vai với các cường quốc năm châu được hay không, chính là nhờ một phần lớn ở công học tập của các em."

Hồ Chí Minh

CHỦ ĐỀ 2

TÔI YÊU VIỆT NAM

Bài 3
- Hát: Bài hát *Việt Nam ơi*
- Nghe nhạc: Bài hát *Ngàn ước mơ Việt Nam*

Bài 4
- Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím
- Thường thức âm nhạc: Dân ca Quan họ Bắc Ninh

BÀI 3

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Hát: Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái và lời ca bài hát *Việt Nam ơi*; biết biểu diễn bài hát với các hình thức khác nhau.
- Nghe nhạc: Cảm nhận được vẻ đẹp và biết biểu lộ cảm xúc khi nghe bài hát *Ngàn ước mơ Việt Nam*.

HÁT

Việt Nam ơi

Nhạc và lời: Bùi Quang Minh

Vui tươi – Tự hào

Việt Nam hỡi, Việt Nam ơi, tự hào hát mãi lên Việt Nam ơi.

Việt Nam hỡi, Việt Nam ơi, tự hào hát mãi lên Việt Nam ơi.

Bước giữa nắng tràn, đường phố nơi tôi ở từ thơ bé đã quen.

Giữa đất nước này, niềm tin luôn căng tràn đừng lo lắng, cười lên. Và gió qua tán cây, hoà trong tiếng trẻ thơ đùa vui cười. Và nắng trên lá reo. Ngày xanh tươi sáng Việt Nam ơi. Từ nơi đồng xanh thơm hương lúa, về nơi nhà cao xe giăng phố. Hoà một niềm tin reo ca (eh oh eh oh). Từ nơi đảo xa mênh mông sóng về nơi đồi cao bay mây trắng. Một vòng tay nối trọn Việt Nam. Bao la đất trời. Quê hương xanh ngời, xoè tay đón nắng mai cười trong mắt. Bao nhiêu con người, chung tay xây đời. Niềm tin nơi một Việt Nam sáng tươi.

Bài hát *Việt Nam ơi* có giai điệu vui tươi, tự hào như một bức tranh toàn cảnh về đất nước Việt Nam tươi đẹp đang đổi thay từng ngày để hội nhập và phát triển cùng thế giới. Bài hát có hình thức hai đoạn và câu mở đầu:
Đoạn 1: *Bước giữa nắng tràn ... tươi sáng Việt Nam ơi.*
Đoạn 2: *Từ nơi đồng xanh ... Việt Nam sáng tươi.*

Nghe và vận động theo bài hát về chủ đề *Tôi yêu Việt Nam*

Học hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

Hát theo các hình thức

Hoà giọng: *Việt Nam hỡi ... hát mãi lên Việt Nam ơi.*

Nối tiếp:

Nhóm 1: *Bước giữa nắng tràn ... đã quen./ Và gió ... vui cười.*

Nhóm 2: *Giữa đất nước ... cười lên./ Và nắng ... Việt Nam ơi.*

Hoà giọng: *Từ nơi ... Việt Nam sáng tươi.*

Hát kết hợp vỗ tay hoặc gõ đệm theo tiết tấu

Âm hình 1

Việt Nam hỡi ... hát mãi lên Việt Nam ơi.

Âm hình 2

Bước giữa nắng tràn ... một Việt Nam sáng tươi.

- Nêu ý nghĩa nội dung của bài hát *Việt Nam ơi.*
- Sưu tầm một số bài hát thể hiện tình yêu quê hương, đất nước Việt Nam để trình bày ở phần Vận dụng – Sáng tạo.

NGHE NHẠC

Nghe bài hát *Ngàn ước mơ Việt Nam*
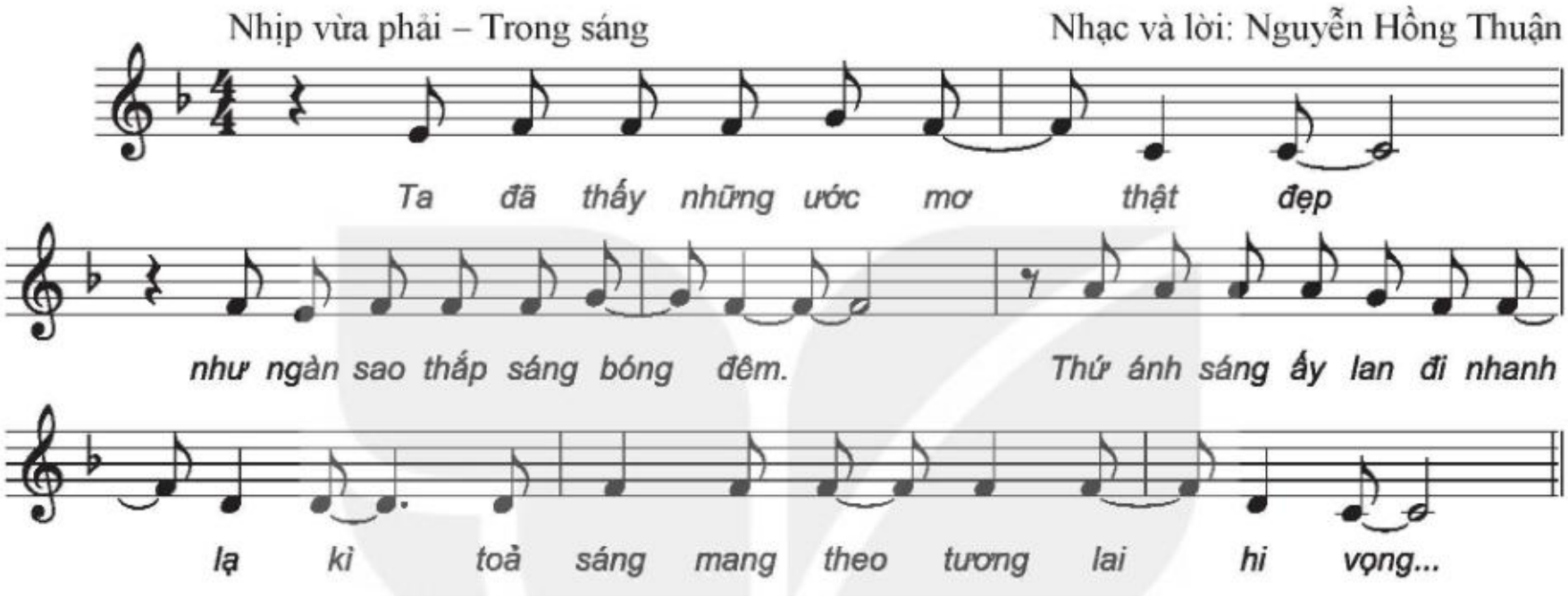
Bài hát *Ngàn ước mơ Việt Nam* mang đến thông điệp sống lạc quan của thế hệ trẻ Việt Nam, luôn ước mơ, cháy hết mình vì đam mê để hướng tới thành công.

Ngàn ước mơ Việt Nam

(Trích)

Nhịp vừa phải – Trong sáng

Nhạc và lời: Nguyễn Hồng Thuận

Nêu cảm nhận của em sau khi nghe bài hát.

BÀI 4

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Nhạc cụ: Thể hiện được giai điệu bài *Xoè hoa* trên recorder hoặc kèn phím.
- Thường thức âm nhạc: Nhận biết và nêu được một số đặc điểm về Dân ca Quan họ Bắc Ninh.

NHẠC CỤ

Recorder

Ôn thế bấm các nốt Mi 1, Rê 1
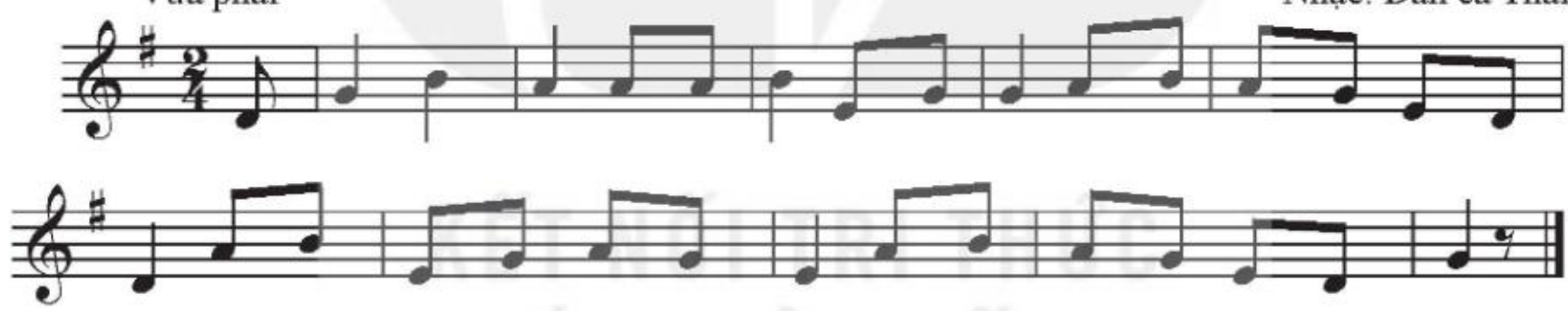

Luyện tập

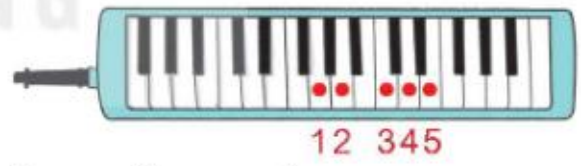
Xoè hoa

Vừa phải
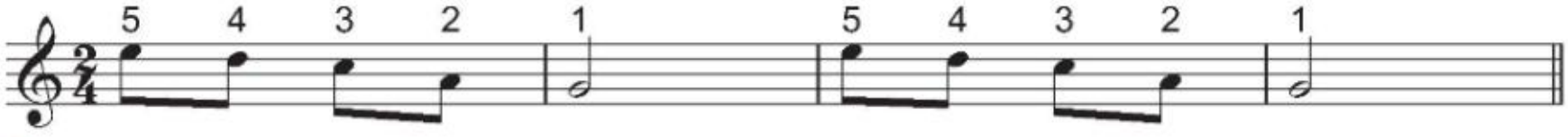
Nhạc: Dân ca Thái

Kèn phím

Thực hành thế bấm
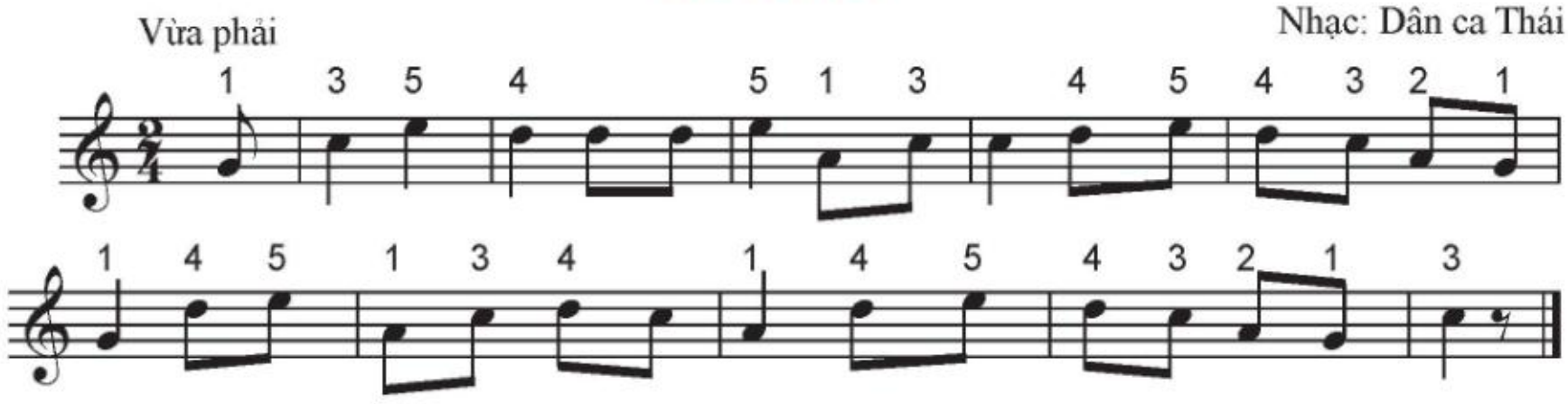

Luyện tập

Xoè hoa

Vừa phải

Nhạc: Dân ca Thái

Dân ca Quan họ Bắc Ninh

1. Tìm hiểu Dân ca Quan họ Bắc Ninh

Dân ca Quan họ Bắc Ninh được hình thành và phát triển ở vùng Kinh Bắc xưa (nay thuộc tỉnh Bắc Ninh), là loại hình nghệ thuật đặc sắc của vùng đất nghìn năm văn hiến.

Dân ca Quan họ vừa là một hình thức hát giao duyên, vừa thuộc thể loại dân ca nghi lễ phong tục gắn liền với tục kết nghĩa, kết bạn. Những liền anh trong trang phục áo the, khăn xếp, ô lục soạn,... cùng các liền chị trong bộ áo tứ thân hoặc năm thân, khăn chít mỏ quạ, đội nón thúng quai thao,... hát đối những câu ca mộc mạc, đằm thắm trong những ngày hội làng, mừng nhà mới.

Một buổi hát Dân ca Quan họ

Mỗi canh (buổi) hát Quan họ thường bắt đầu bằng giọng lề lối (giọng cổ), tiếp theo là giọng vặt (giọng vụn) và cuối cùng là giọng giã bạn. Nhiều bài Dân ca Quan họ Bắc Ninh đã được mang lên sân khấu biểu diễn, trở nên quen thuộc với đông đảo công chúng cả nước và quốc tế như: *Gọi đò, Người ở đừng về, Ngồi tựa mạn thuyền, Cây trúc xinh,...*

Năm 2009, Dân ca Quan họ Bắc Ninh được UNESCO ghi danh là Di sản Văn hoá phi vật thể đại diện của nhân loại.

2. Nghe bài Dân ca Quan họ Bắc Ninh *Khách đến chơi nhà*

Khách đến chơi nhà là một trong những bài Dân ca Quan họ Bắc Ninh tiêu biểu, thể hiện nét đẹp văn hoá trong cách ứng xử khéo léo, tế nhị, thấm đượm nghĩa tình của người dân Kinh Bắc:
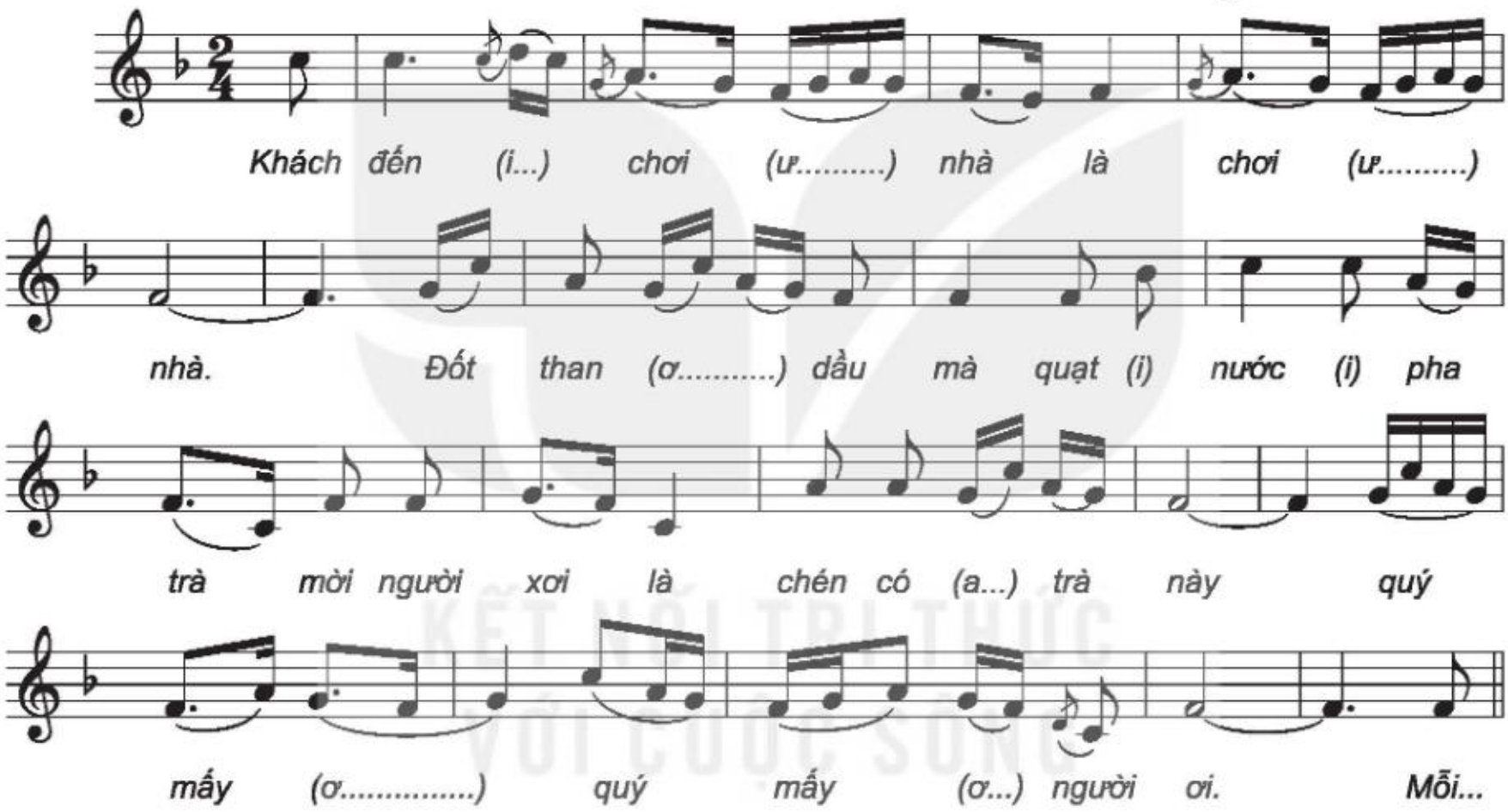
"Mỗi khi khách đến chơi nhà,
Đốt than quạt nước pha trà mời người xơi.
Trà này quý lắm người ơi,
Mỗi người một chén cho tôi vui lòng"...

Khách đến chơi nhà

(Trích)

Vui vẻ – Hồ hởi

Kí âm: Thu Nghiêm – Minh Hoa

– Nêu nhận xét của em về tính chất âm nhạc bài dân ca *Khách đến chơi nhà*.

– Em sẽ làm gì để gìn giữ và phát triển Dân ca Quan họ Bắc Ninh – một di sản văn hoá phi vật thể đại diện của nhân loại đã được UNESCO ghi danh?

VẬN DỤNG – SÁNG TẠO
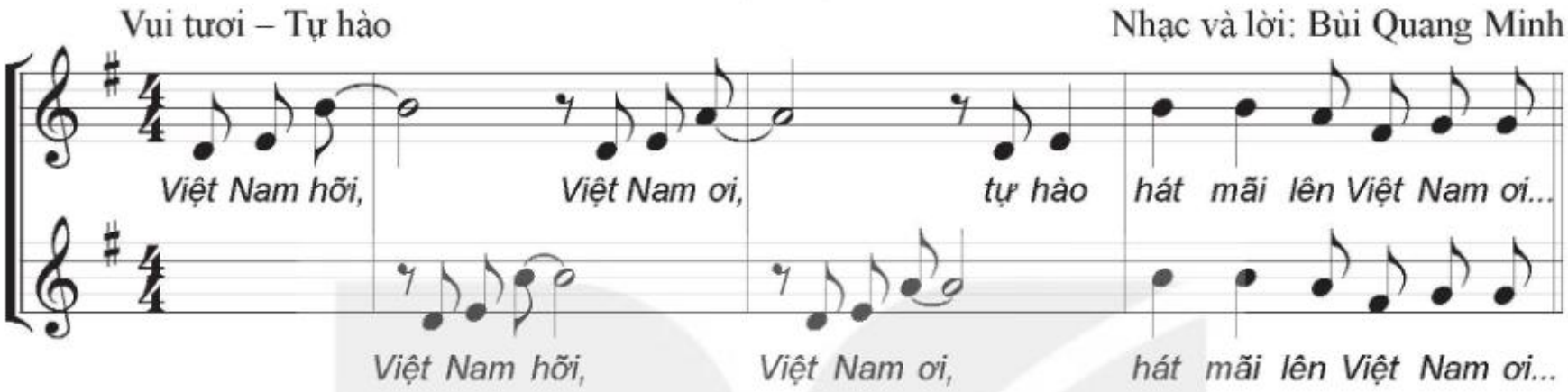
1. Trình bày một số bài hát đã sưu tầm về tình yêu quê hương, đất nước

2. Biểu diễn bài *Việt Nam ơi* với hình thức hát bè đuổi

   (Lần hát điệp khúc thứ hai)

Việt Nam ơi

(Trích)

3. Thuyết trình về Dân ca Quan họ Bắc Ninh

4. Biểu diễn bản nhạc em yêu thích bằng nhạc cụ thể hiện giai điệu đã học

"Việt Nam đất nước ta ơi
Mênh mông biển lúa đâu trời đẹp hơn
Cánh cò bay lả dập dờn
Mây mờ che đỉnh Trường Sơn sớm chiều
Quê hương biết mấy thân yêu"...

Nguyễn Đình Thi

CHỦ ĐỀ 3

HOÀ CA

Bài 5
- Hát: Hát hai bè trích đoạn bài *Ngàn ước mơ Việt Nam*, liên khúc *Tôi yêu Việt Nam*
- Thường thức âm nhạc: Thể loại hợp xướng

Bài 6
- Lí thuyết âm nhạc: Nhịp $\frac{3}{8}$
- Đọc nhạc: *Bài đọc nhạc số 2*

BÀI 5

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Hát: Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái và lời ca của hai bè trong trích đoạn bài hát *Ngàn ước mơ Việt Nam*; thể hiện được liên khúc *Tôi yêu Việt Nam* với hình thức hát đồng ca.
- Thường thức âm nhạc: Nêu được một số đặc điểm của thể loại hợp xướng; phân biệt được hát hợp xướng và các hình thức ca hát khác.
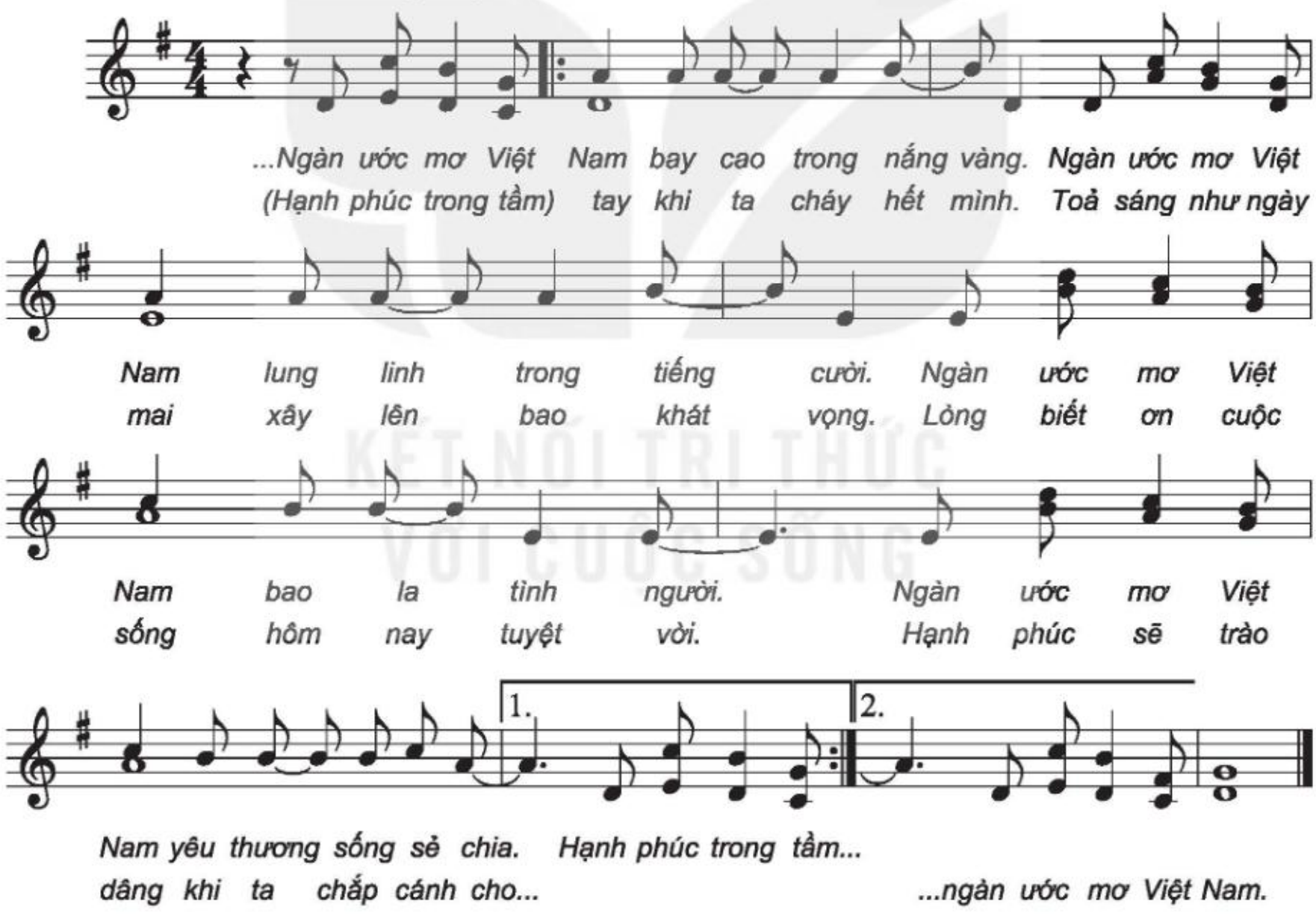
HÁT

Ngàn ước mơ Việt Nam

(Trích)

Nhạc và lời: Nguyễn Hồng Thuận
Soạn bè: Trần Bảo Lân

Linh hoạt – Trong sáng

Nghe và vận động theo nhịp điệu bài hát *Ngàn ước mơ Việt Nam*

Học hát từng bè trích đoạn bài *Ngàn ước mơ Việt Nam*

Hát theo hình thức hát bè

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Tập hát liên khúc *Tôi yêu Việt Nam*: *Việt Nam ơi* – Bùi Quang Minh, *Ngàn ước mơ Việt Nam* – Nguyễn Hồng Thuận

Vui tươi – Tự hào

Việt Nam hỡi, Việt Nam ơi, tự hào hát mãi lên Việt Nam ơi.

Việt Nam hỡi, Việt Nam ơi, tự hào hát mãi lên Việt Nam ơi.

Từ nơi đồng xanh thơm hương lúa, về nơi nhà cao xe giăng phố. Hoà một niềm tin reo ca (eh oh eh oh). Từ nơi đảo xa mênh mông sóng về nơi đồi cao bay mây trắng. Một vòng tay nối trọn Việt Nam. Bao la đất trời. Quê hương xanh ngời, xoè tay đón nắng mai cười trong mắt.

Bao nhiêu con người, chung tay xây đời. Niềm tin nơi một Việt Nam sáng tươi.

Linh hoạt – Trong sáng

Ngàn ước mơ Việt (Hạnh phúc trong tầm) Nam bay cao trong nắng vàng. Ngàn ước mơ Việt Nam lung linh trong tiếng cười. Ngàn ước mơ Việt Nam bao la tình người.

tay khi ta cháy hết mình. Toả sáng như ngày mai xây lên bao khát vọng. Lòng biết ơn cuộc sống hôm nay tuyệt vời. Hạnh phúc sẽ trào dâng khi ta chắp cánh cho...

1. Nam yêu thương sống sẻ chia. Hạnh phúc trong tầm...

2. ...ngàn ước mơ Việt Nam.

Thể loại hợp xướng

Tìm hiểu về hợp xướng

Hợp xướng là thể loại nhạc hát có nhiều bè, mỗi bè do một loại giọng đảm nhiệm.

Phổ biến nhất là dàn hợp xướng hỗn hợp (gồm các bè giọng: nữ cao - *soprano*, nữ trầm - *alto*, nam cao - *tenor* và nam trầm - *bass*). Bên cạnh đó, có những hình thức hát hợp xướng chỉ dành riêng cho giọng nam, giọng nữ hoặc thiếu nhi.

Với dàn hợp xướng thiếu nhi, âm vực giọng của các em còn hẹp, các tác phẩm thường được soạn riêng với mức độ đơn giản, ít bè.

Hợp xướng có thể dùng nhạc đệm hoặc không dùng nhạc đệm. Dàn hợp xướng có số lượng từ vài chục đến hàng trăm người biểu diễn.

Hợp xướng thiếu nhi

Hợp xướng có nhạc đệm
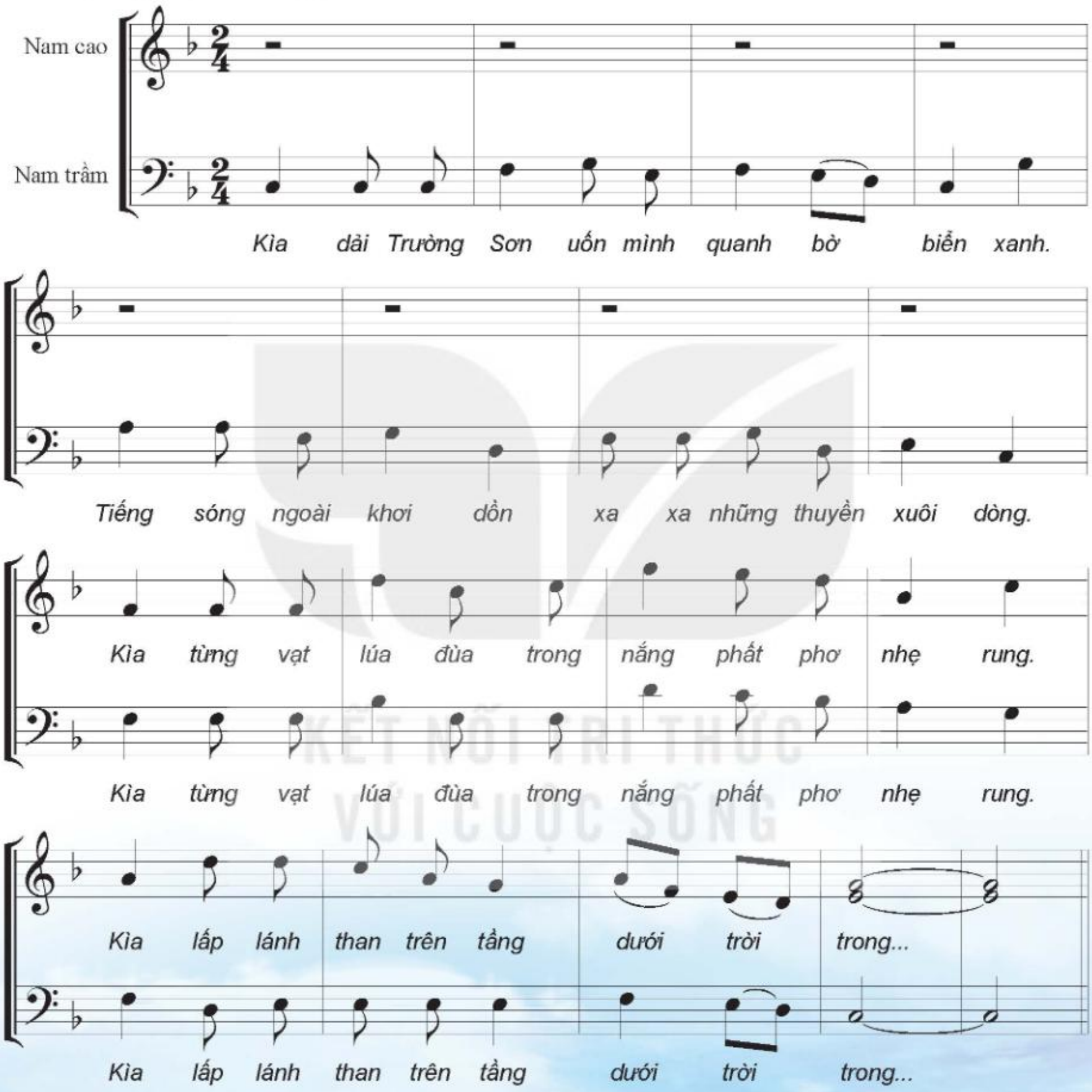
Nghe hợp xướng *Ca ngợi Tổ quốc*

Ca ngợi Tổ quốc

(Trích)

Nhạc và lời: Hồ Bắc
Phối âm: Lưu Cầu

Thong thả – Du dương

Trong số các hình thức hát hợp xướng, em thích nhất hình thức nào? Vì sao?

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

BÀI 6

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Lí thuyết âm nhạc: Nêu được đặc điểm và cảm nhận được tính chất của nhịp $\frac{3}{8}$; so sánh được sự giống nhau, khác nhau giữa nhịp $\frac{3}{8}$ và $\frac{3}{4}$.
- Đọc nhạc: Đọc đúng tên nốt, cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 2* kết hợp gõ đệm.

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC

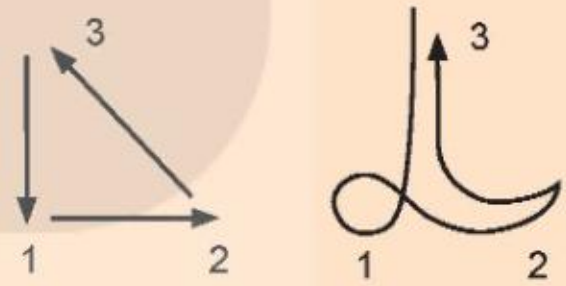
Nhịp $\frac{3}{8}$

Hát kết hợp gõ đệm theo phách bài *Santa Lucia*

Tìm hiểu nhịp $\frac{3}{8}$

Nhịp $\frac{3}{8}$ gồm 3 phách trong một ô nhịp. Mỗi phách có giá trị trường độ bằng một nốt móc đơn. Phách 1 mạnh, phách 2 và phách 3 nhẹ. Nhịp $\frac{3}{8}$ có tính chất uyển chuyển, linh hoạt.

Cách đánh nhịp $\frac{3}{8}$ giống như đánh nhịp $\frac{3}{4}$, nhưng nhịp $\frac{3}{8}$ thường có nhịp độ nhanh và rộn ràng hơn.
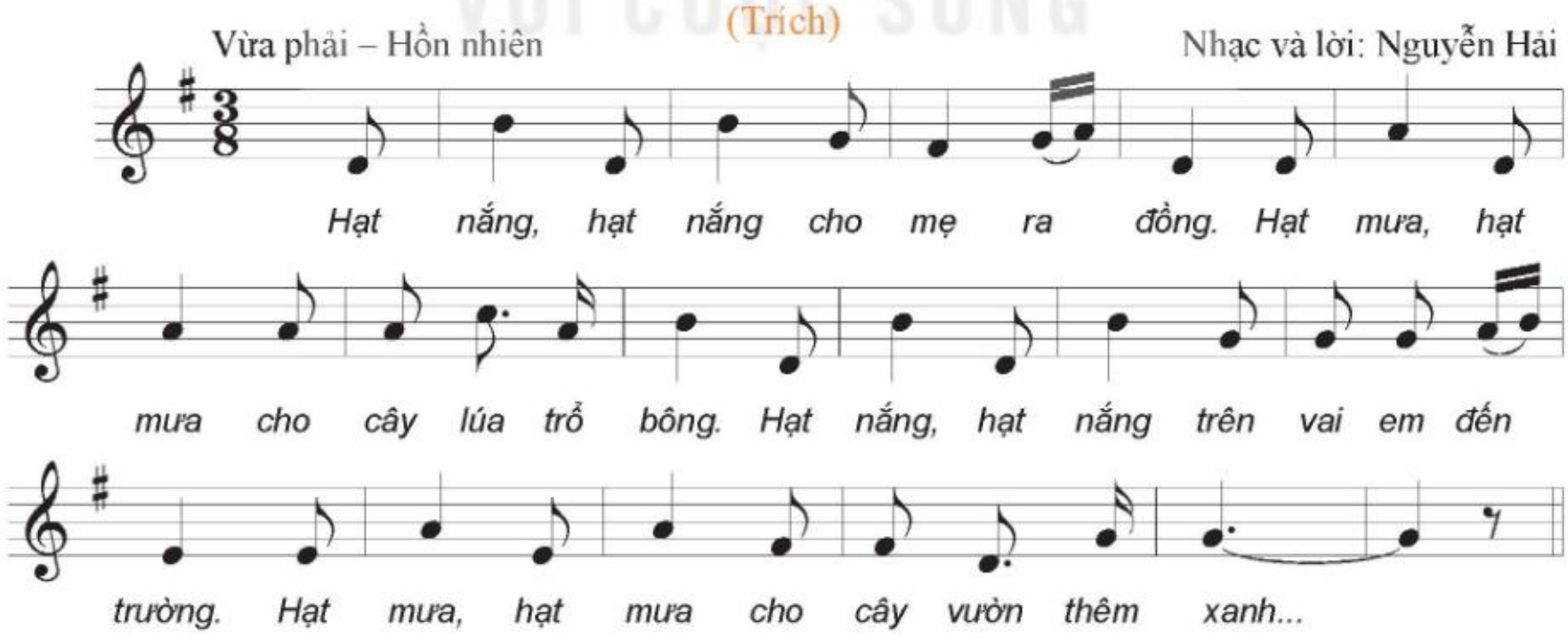

Nghe trích đoạn bài *Khúc ca bốn mùa* và vỗ tay theo nhịp

Khúc ca bốn mùa

(Trích)

Vừa phải – Hồn nhiên

Nhạc và lời: Nguyễn Hải

– Hãy so sánh hai loại nhịp $\frac{3}{8}$ và $\frac{3}{4}$.

– Sưu tầm và nghe một số bài hát viết ở nhịp $\frac{3}{8}$.
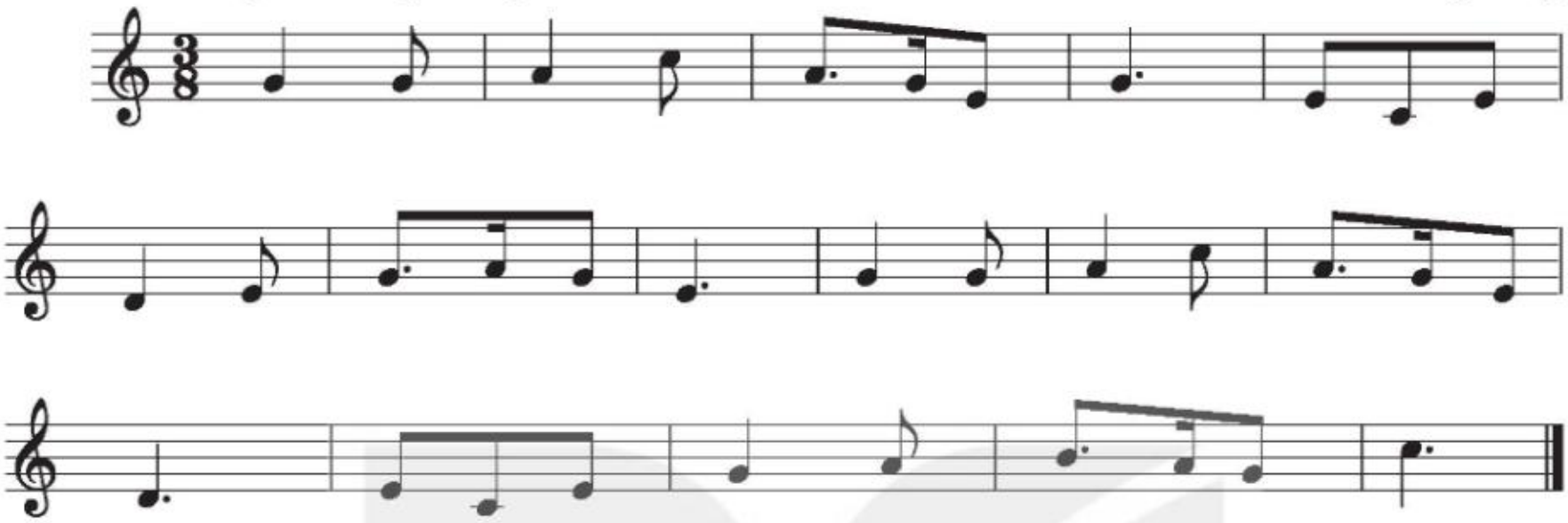
KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

ĐỌC NHẠC

Bài đọc nhạc số 2

Vừa phải – Nhịp nhàng

Nhạc: Hoàng Long

1. Đọc gam Đô trưởng và trục của gam

2. Luyện tập tiết tấu

3. Đọc *Bài đọc nhạc số 2*

Đọc nhạc kết hợp với các hoạt động

1. Đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo phách
2. Đọc nhạc theo hình thức nối tiếp

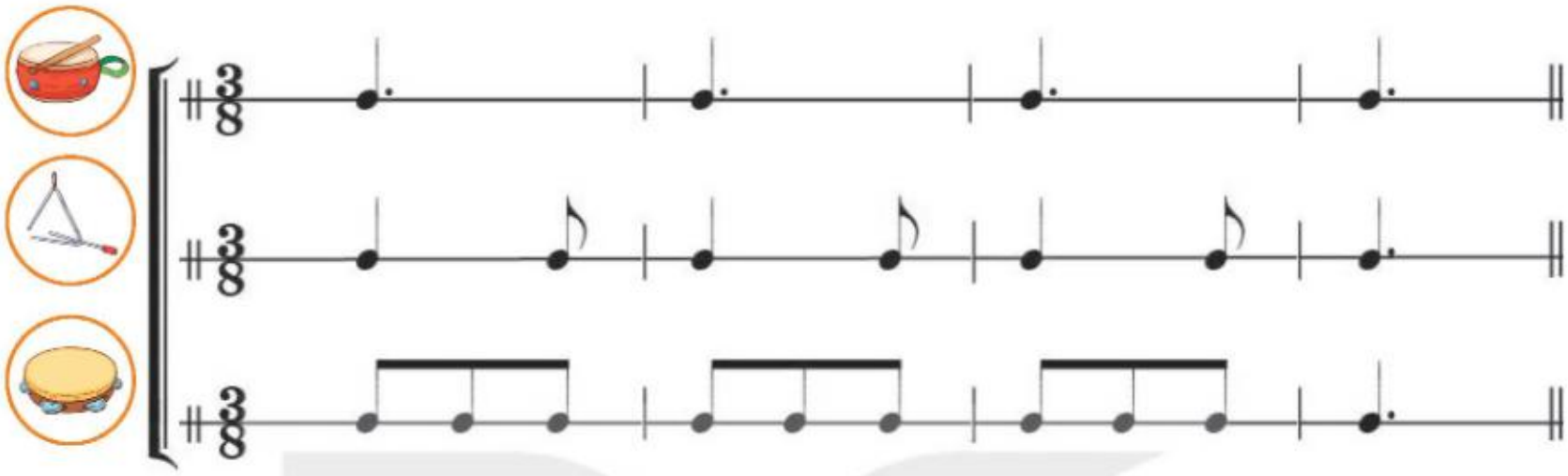
Lần 1		Lần 2
Nhóm 1	**Nhóm 2**	Chọn nhạc cụ thể hiện tiết tấu để gõ đệm *Bài đọc nhạc số 2*
Đọc nét nhạc 1	Đọc nét nhạc 2	
Đọc nét nhạc 3	Đọc nét nhạc 4	

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

VẬN DỤNG – SÁNG TẠO

1. Biểu diễn liên khúc *Tôi yêu Việt Nam*

2. Hoà tấu nhạc cụ thể hiện tiết tấu

3. So sánh hát hợp xướng với các hình thức hát khác mà em biết

"Ở đâu có niềm vui, nỗi buồn, những ước mơ thầm kín và những khát khao cháy bỏng, ở đó có âm nhạc."

Phạm Tuyên

CHỦ ĐỀ 4

BIỂN ĐẢO QUÊ HƯƠNG

Bài 7
- Hát: Bài hát *Nơi ấy Trường Sa*
- Nghe nhạc: Bài hát *Nơi đảo xa*

Bài 8
- Thường thức âm nhạc: Đàn guitar và ukulele
- Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

BÀI 7

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Hát: Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái và lời ca bài hát *Nơi ấy Trường Sa*; biết biểu diễn bài hát với các hình thức khác nhau.
- Nghe nhạc: Cảm nhận được vẻ đẹp và biết biểu lộ cảm xúc khi nghe bài hát *Nơi đảo xa*.

HÁT

Nơi ấy Trường Sa

Nhạc: Phạm Tuyên
Lời: Phỏng thơ Vũ Thị Khương

Hơi nhanh

Như thế nào là hoa san hô. Nờ trắng giữa muôn trùng sóng gió? Như thế nào là cây phong ba. Không nghiêng ngả giữa muôn vàn bão tố? Như thế nào mà lại gọi đào chìm? Những quả trứng chen nhau nằm trên cát? Như thế nào? Sóng dập dìu ca hát và mây trời in sắc biếc nông sâu? Như thế nào? Em đã biết đâu? Cứ mỗi khi em nhìn về phía biển. Nhưng có một điều mà em biết rõ: Có các anh bộ đội nơi ấy! Trường Sa. Nhưng có một điều mà em biết rõ: Mảnh đất Việt Nam, nơi ấy là Trường Sa!

1.

2.

(Lần 2 chậm lại)

Bài hát *Nơi ấy Trường Sa* có nét giai điệu vui tươi, rộn ràng; lời ca giàu hình ảnh thiên nhiên tươi đẹp, nơi đó có các chiến sĩ bộ đội luôn ngày đêm bảo vệ biển đảo quê hương. Bài hát có hình thức hai đoạn:
Đoạn 1: *Như thế nào … sắc biếc nông sâu?*
Đoạn 2: *Như thế nào? Em đã biết đâu … nơi ấy là Trường Sa!*

Nghe một bài hát về biển đảo

Học hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

Hát theo các hình thức

Nối tiếp: Đoạn 1

Nữ: – *Như thế nào … sóng gió?* → Nam: – *Như thế nào … bão tố?*
– *Như thế nào … trên cát?* → – *Như thế nào … biếc nông sâu?*

Hoà giọng: Đoạn 2

Như thế nào … nơi ấy là Trường Sa!

– Nêu những hình ảnh về thiên nhiên được nhắc tới trong lời bài hát *Nơi ấy Trường Sa*.
– Qua bài hát *Nơi ấy Trường Sa*, hãy sáng tạo hình thức biểu diễn phù hợp với giai điệu, nội dung của bài để thể hiện ở phần Vận dụng – Sáng tạo.

NGHE NHẠC

Nghe bài hát *Nơi đảo xa*
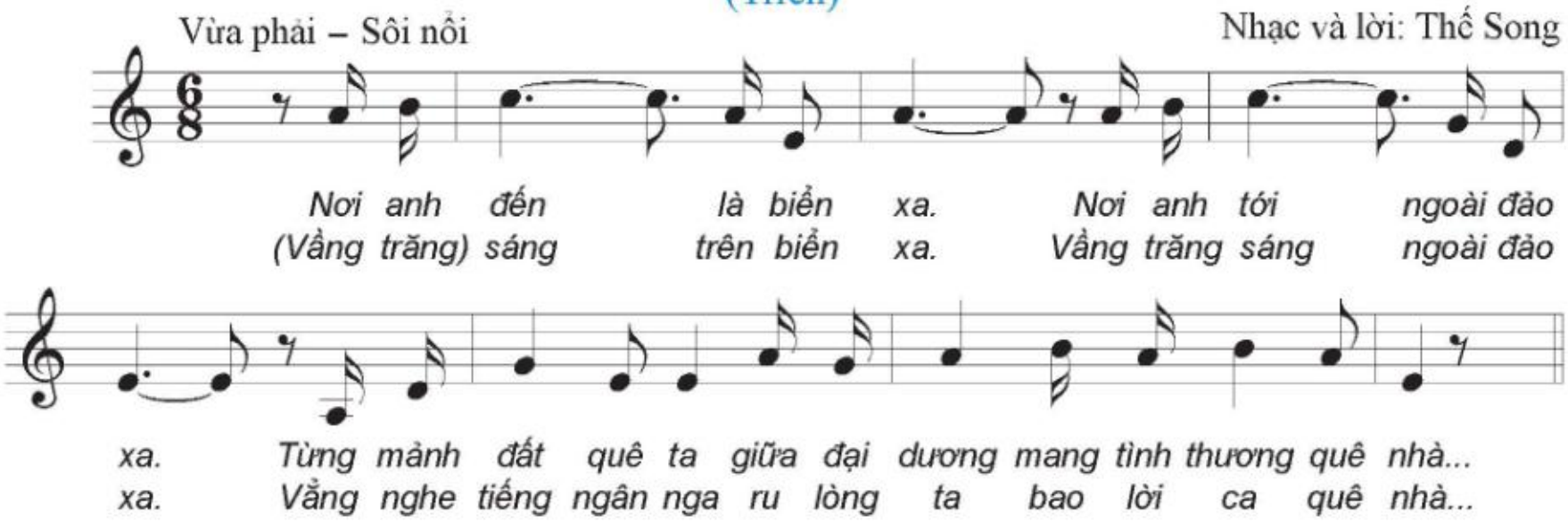
Với tình cảm lạc quan, tha thiết, giai điệu như những đợt sóng dâng trào cùng hình tượng người lính hải quân, bài hát *Nơi đảo xa* đã thể hiện tình yêu quê hương, đất nước, quyết tâm bảo vệ từng tấc đất thiêng liêng của Tổ quốc.

Nơi đảo xa

(Trích)

Vừa phải – Sôi nổi

Nhạc và lời: Thế Song

Nêu cảm nhận của em sau khi nghe bài hát.

BÀI 8

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Thường thức âm nhạc: Nêu được một số đặc điểm của đàn guitar và ukulele; phân biệt được âm sắc của hai nhạc cụ.
- Nhạc cụ: Thể hiện được nốt Đô 1 và bài luyện tập trên recorder hoặc bài hoà tấu *Xoè hoa* trên kèn phím.

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC

Đàn guitar và ukulele

Nghe và nhận biết âm sắc nhạc cụ diễn tấu bản nhạc

1. Tìm hiểu đàn guitar

Đàn guitar là nhạc cụ được phổ biến rộng rãi trong đời sống, ra đời cách đây nhiều thế kỉ. Sau này, người Tây Ban Nha đã cải tiến thành các loại đàn guitar như ngày nay.

Guitar gỗ

Guitar điện

Guitar gỗ gồm 6 dây, có hộp cộng hưởng làm bằng gỗ. Loại guitar này có âm thanh vang, trầm ấm phù hợp với phong cách nhạc cổ điển, thính phòng. Khi chơi đàn, dù là theo tư thế ngồi hay đứng, người chơi thường ôm guitar vào lòng theo phương ngang, tay trái bấm phím đàn, tay phải gảy lên dây đàn bằng các đầu ngón tay.

Guitar điện được gắn bộ khuếch đại âm thanh, thường sử dụng trong các ban nhạc điện tử. Người chơi sử dụng móng gảy bằng nhựa gảy lên dây đàn. Guitar điện có khả năng thể hiện các sắc thái tình cảm khác nhau.

2. Tìm hiểu đàn ukulele

Ukulele

Ukulele là nhạc cụ xuất hiện ở Hawaii vào khoảng thế kỉ XIX, được phổ biến rộng rãi ở Hoa Kỳ vào đầu thế kỉ XX, từ đó lan rộng ra thế giới.

Đàn ukulele có hình dáng, chất liệu giống với đàn guitar gỗ nhưng nhỏ hơn và thường có 4 dây. Người chơi đàn có thể ngồi hoặc đứng, một tay bấm phím và một tay gảy dây đàn.

Âm thanh của ukulele nghe trong trẻo, kết hợp với kĩ thuật gảy và vê rất hiệu quả để tạo nên sắc thái rộn ràng, tươi tắn, sôi nổi.

– Nêu một số đặc điểm cơ bản của đàn guitar và ukulele.

– Sưu tầm một vài bản độc tấu hoặc hoà tấu guitar, ukulele để chia sẻ với bạn ở phần Vận dụng – Sáng tạo.
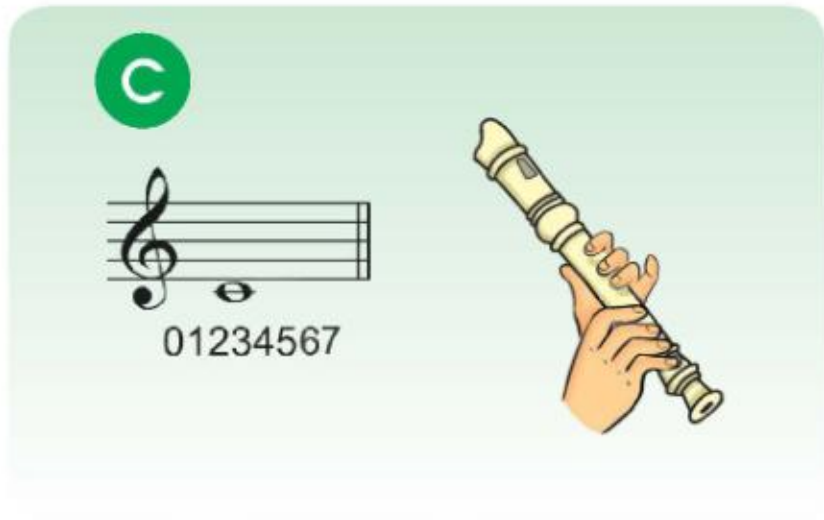
NHẠC CỤ

Recorder

Thực hành bấm nốt Đô 1 (C)

– Tay trái: các ngón bấm kín từ lỗ 0 đến lỗ 3.
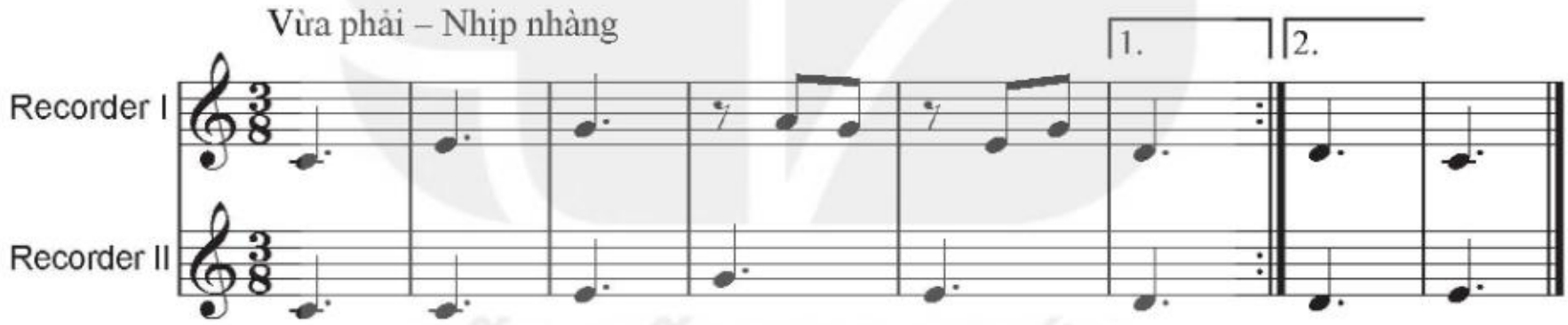
– Tay phải: các ngón bấm kín từ lỗ 4 đến lỗ 7.

Hoà tấu hai bè

Bùi Minh Hoa

Vừa phải – Nhịp nhàng

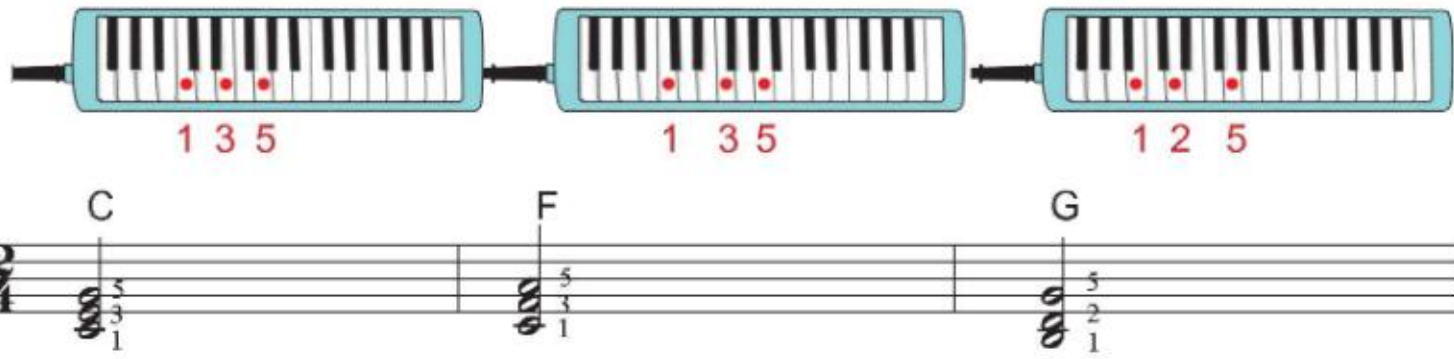

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

Kèn phím

Thực hành thế bấm hợp âm trong giọng Đô trưởng
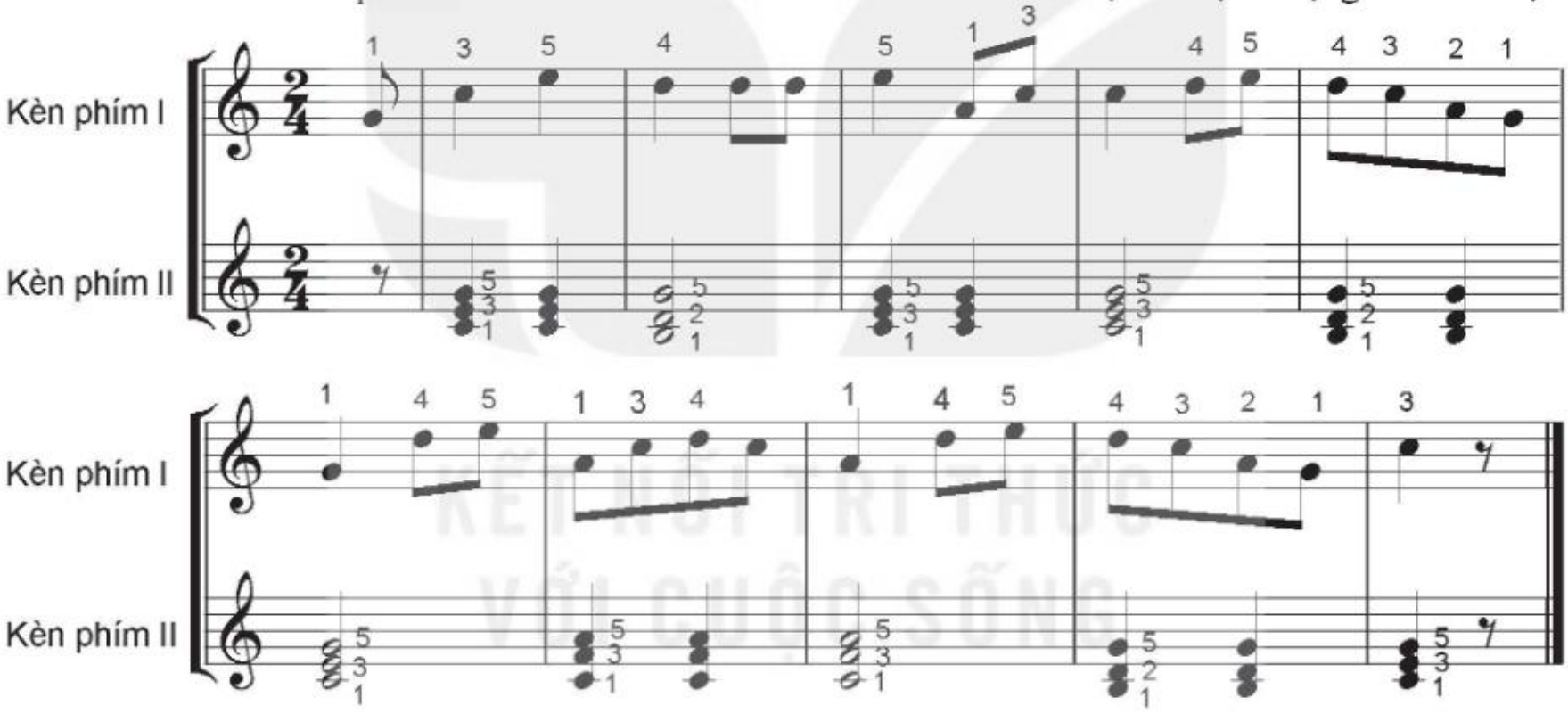

Hoà tấu

Xoè hoa

Nhạc: Dân ca Thái
Soạn bè đệm: Đặng Khánh Nhật

Vừa phải

VẬN DỤNG – SÁNG TẠO

1. Biểu diễn bài hát *Nơi ấy Trường Sa* với các hình thức em đã lựa chọn
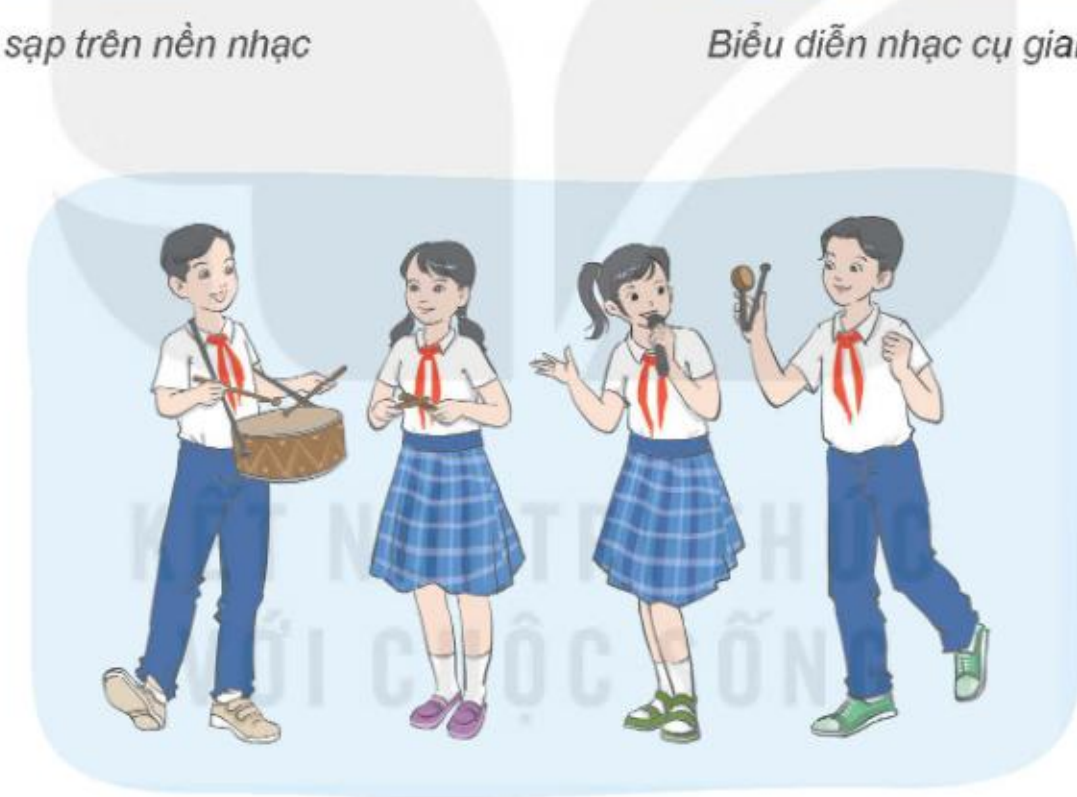
2. Các nhóm lựa chọn 1 trong 3 hình thức dưới đây để thể hiện bài *Xoè hoa*

Nhảy sạp trên nền nhạc

Biểu diễn nhạc cụ giai điệu đã học

Sử dụng nhạc cụ gõ đệm

3. Chia sẻ với các bạn bản độc tấu hoặc hoà tấu đàn guitar và ukulele em đã sưu tầm theo yêu cầu trong nội dung Thường thức âm nhạc (trang 31).

Hát về biển đảo cũng chính là thể hiện lòng yêu nước và trách nhiệm bảo vệ chủ quyền Việt Nam.

CHỦ ĐỀ 5

CHÀO XUÂN

Bài 9
- Hát: Bài hát *Ngày Tết quê em*
- Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Trần Hoàn và ca khúc *Một mùa xuân nho nhỏ*

Bài 10
- Lí thuyết âm nhạc: Nhịp $\frac{6}{8}$
- Đọc nhạc: *Bài đọc nhạc số 3*

BÀI 9
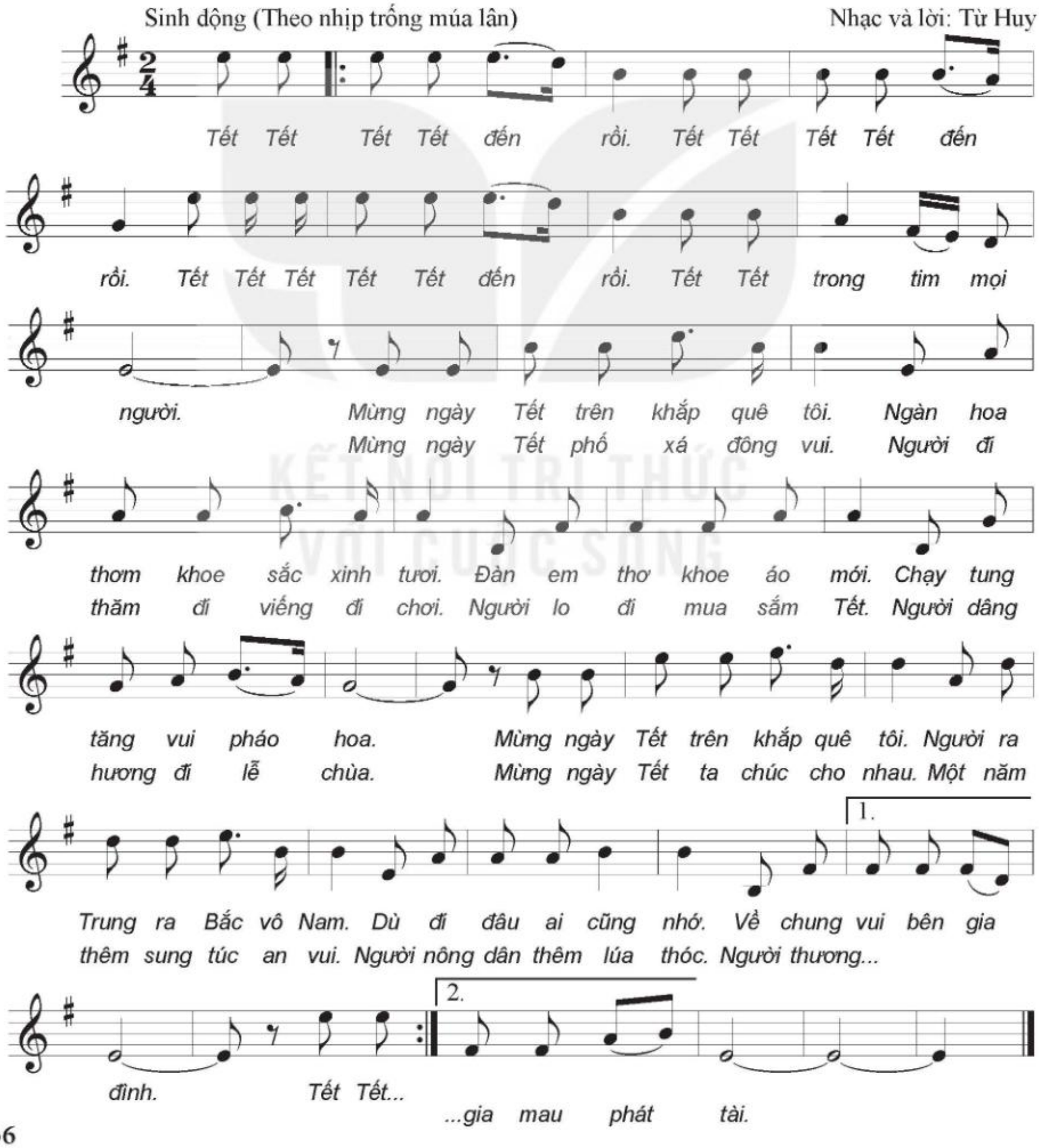
YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Hát: Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái và lời ca bài hát *Ngày Tết quê em*; biết biểu diễn bài hát với các hình thức khác nhau.
- Thường thức âm nhạc: Nêu được đôi nét về cuộc đời và thành tựu âm nhạc của nhạc sĩ Trần Hoàn; cảm nhận được tính chất, nội dung của bài hát *Một mùa xuân nho nhỏ*.

HÁT

Ngày Tết quê em

Sinh động (Theo nhịp trống múa lân) — Nhạc và lời: Từ Huy

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Bài hát *Ngày Tết quê em* có giai điệu vui tươi, rộn ràng, hình ảnh các phong tục tốt đẹp chào đón năm mới được tác giả lồng ghép khéo léo trong ca từ, làm nổi bật lên khung cảnh ngày Tết cổ truyền của người Việt Nam. Bài hát có hình thức hai đoạn:

Đoạn 1: *Tết Tết Tết ... mọi người.*

Đoạn 2: *Mừng ngày Tết ... bên gia đình.*

Mừng ngày Tết ... mau phát tài.

Hát và vận động theo bài *Mùa xuân ơi* (SGK Âm nhạc 7, trang 38)

Học hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

Hát theo hình thức sau

Hoà giọng: *Tết Tết Tết ... trong tim mọi người.*

Nối tiếp:

Nhóm 1: *Mừng ngày Tết ... pháo hoa. / Mừng ngày Tết ... đi lễ chùa.*

Nhóm 2: *Mừng ngày Tết ... bên gia đình. / Mừng ngày Tết ... mau phát tài.*

Hát kết hợp gõ đệm hoặc vận động cơ thể theo tiết tấu

Âm hình 1: Đoạn 1

Tết Tết Tết ... trong tim mọi người.

Âm hình 2: Đoạn 2

Mừng ngày Tết ... bên gia đình.

Mừng ngày Tết ... mau phát tài.

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Nhạc sĩ Trần Hoàn và ca khúc *Một mùa xuân nho nhỏ*

1. Tìm hiểu về nhạc sĩ Trần Hoàn

Nhạc sĩ Trần Hoàn (1928 – 2003) sinh ra tại làng Câu Nhi (tỉnh Quảng Trị). Trong gần 60 năm sáng tác của mình, ông đã đóng góp cho nền âm nhạc Việt Nam hàng trăm ca khúc. Những tác phẩm làm nên tên tuổi Trần Hoàn như: *Sơn nữ ca, Lời người ra đi, Lời ru trên nương* (thơ Nguyễn Khoa Điềm), *Thăm bến Nhà Rồng, Lời Bác dặn trước lúc đi xa, Giữa Mạc Tư Khoa nghe câu hò ví dặm* (Lời: Trần Hoàn, Quý Doãn),...

Năm 2000, ông được Nhà nước trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về Văn học – Nghệ thuật. Năm 2013, thành phố Hải Phòng đã có một con đường mang tên ông.

Nhạc sĩ Trần Hoàn

2. Nghe và cảm nhận ca khúc *Một mùa xuân nho nhỏ*
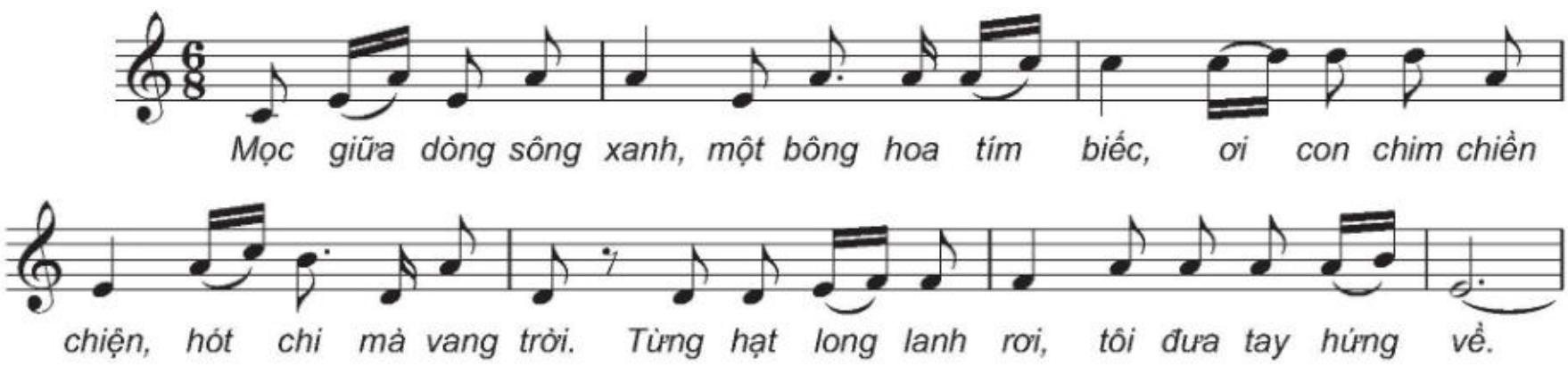
Bài thơ *Một mùa xuân nho nhỏ* của nhà thơ Thanh Hải được nhạc sĩ Trần Hoàn phổ nhạc vào năm 1980. Với chất liệu trữ tình của dân ca Huế, bài hát như một bức tranh xuân đầm ấm và tràn đầy tình cảm. Bài hát viết theo nhịp $\frac{6}{8}$, có giai điệu phóng khoáng, trong sáng và sâu lắng.

Bài hát có hình thức hai đoạn: Đoạn 1 được viết ở giọng thứ, giai điệu mềm mại, duyên dáng; đoạn 2 chuyển sang giọng trưởng với giai điệu đẩy dần lên cao trào rồi đọng lại, như khắc hoạ một mùa xuân với nhiều cảm xúc chứa chan tình người.

Một mùa xuân nho nhỏ

Nhạc: Trần Hoàn
Lời thơ: Thanh Hải

Vừa phải – Tha thiết

Mùa xuân người cầm súng, lộc giắt đầy trên lưng. Mùa xuân người ra
đồng, lộc trải dài nương lúa. Đất nước bốn ngàn năm, vất vả và gian
lao. Đất nước như vì sao, vững vàng phía trước. Ta làm con chim
hót, ta làm một nhành hoa. Một nốt trầm xao xuyến, tan biến trong hoà
ca. Mùa xuân, mùa xuân, một mùa xuân nho nhỏ lặng lẽ dâng cho
đời. Mùa xuân, mùa xuân, mùa xuân tôi xin hát khúc Nam ai, Nam
bằng. Nước non ngàn dặm tình. Nước non ngàn dặm mình đất
1. Huế. Nhịp phách tiền. Mùa xuân, mùa... 2. Huế. ...Huế. Nhịp phách tiền.

– Viết cảm nghĩ của em sau khi nghe bài hát *Một mùa xuân nho nhỏ*.
– Nêu những hình ảnh gợi tả về mùa xuân mà em thấy ấn tượng trong bài hát *Một mùa xuân nho nhỏ*.

BÀI 10

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Lí thuyết âm nhạc: Nêu được đặc điểm và cảm nhận được tính chất của nhịp $\frac{6}{8}$; so sánh được sự giống, khác nhau giữa nhịp $\frac{6}{8}$ và nhịp $\frac{3}{8}$.
- Đọc nhạc: Đọc đúng tên nốt, cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 3* kết hợp gõ đệm.

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC

Nhịp $\frac{6}{8}$

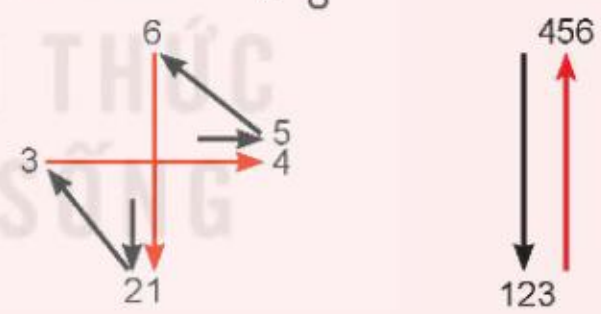
Hãy so sánh số lượng nốt móc đơn trong mỗi ô nhịp của hai loại nhịp sau:

Tìm hiểu nhịp $\frac{6}{8}$

Nhịp $\frac{6}{8}$ có 6 phách trong một ô nhịp, mỗi phách có giá trị trường độ bằng một nốt móc đơn. Mỗi nhịp có hai trọng âm. Phách 1 mạnh, phách 2 và 3 nhẹ, phách 4 mạnh vừa, phách 5 và 6 nhẹ.

Cách đánh nhịp $\frac{6}{8}$

* Hình vẽ trên dùng cho tay phải

Ví dụ:

Nhịp $\frac{6}{8}$ thường phù hợp với bài hát, bản nhạc có tính chất nhịp nhàng, uyển chuyển.

Thực hành hát
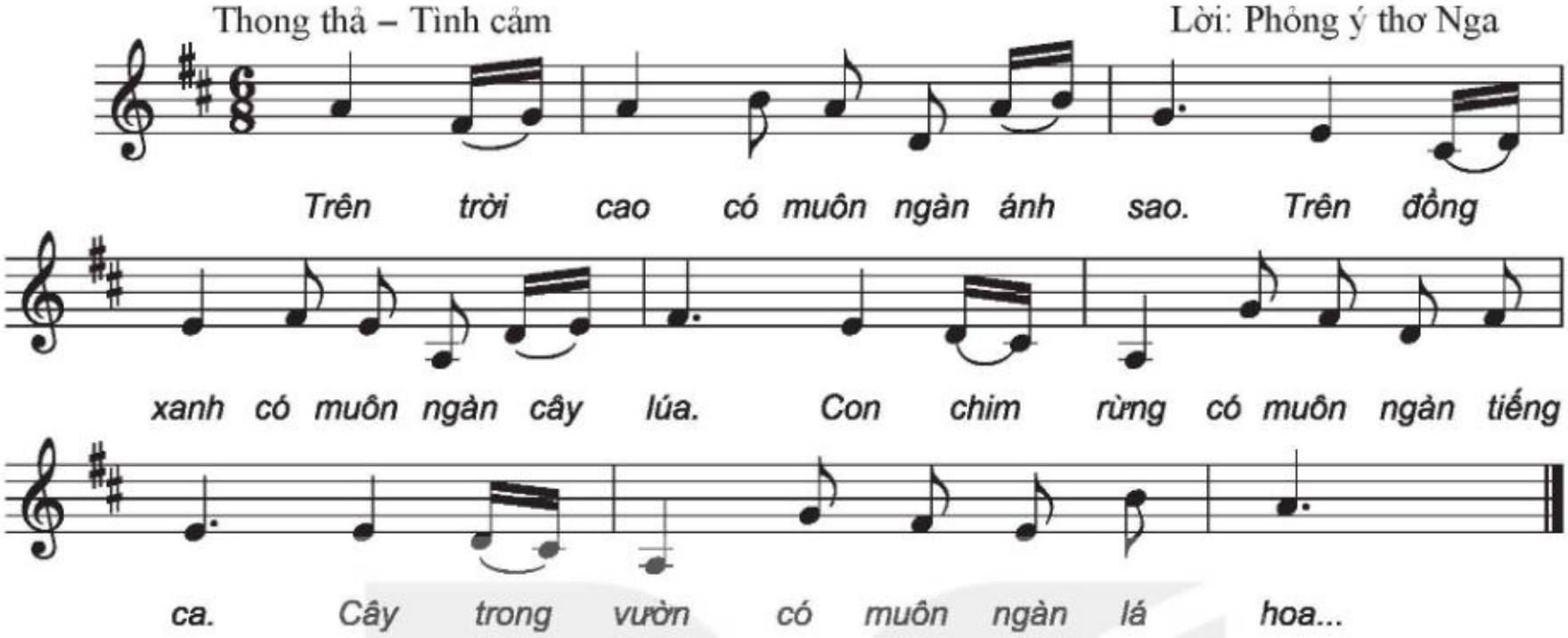
Chỉ có một trên đời

(Trích)

Nhạc: Trương Quang Lục

Lời: Phỏng ý thơ Nga

Thong thả – Tình cảm
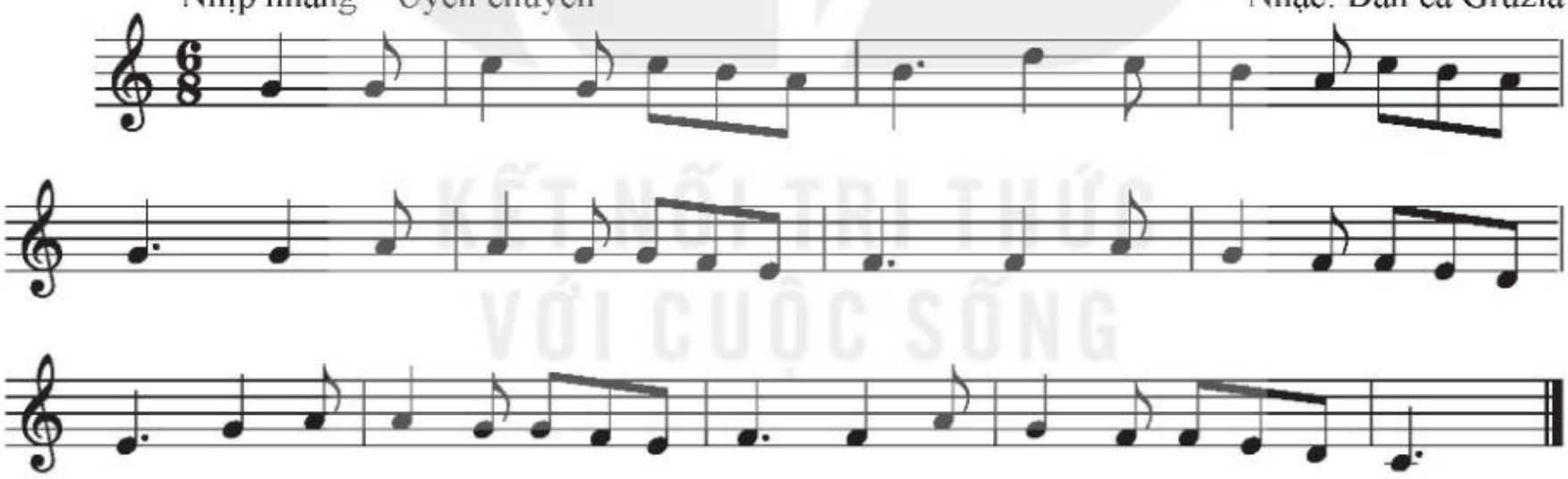

ĐỌC NHẠC

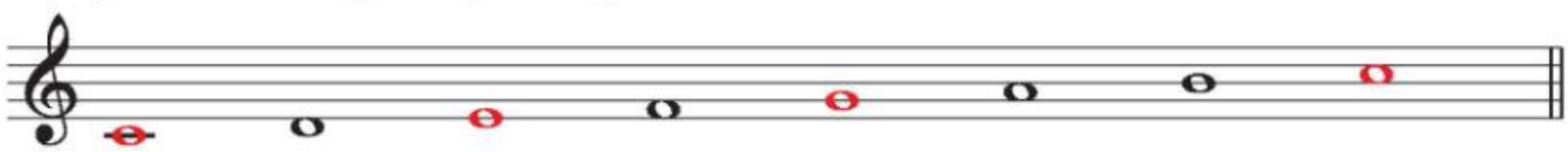
Bài đọc nhạc số 3

Nhịp nhàng – Uyển chuyển

Nhạc: Dân ca Gruzia

1. Đọc gam Đô trưởng và trục của gam

2. Luyện tập tiết tấu, thể hiện rõ phách mạnh và phách mạnh vừa
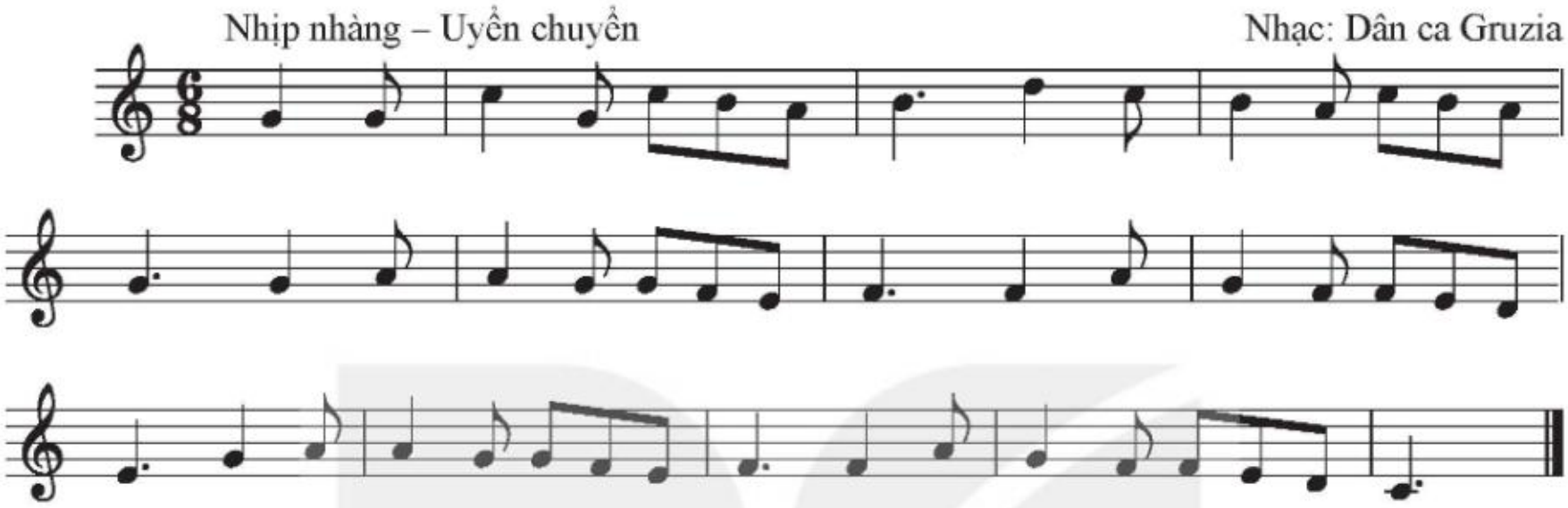

3. Đọc *Bài đọc nhạc số 3*

Đọc nhạc kết hợp gõ đệm vào phách mạnh và phách mạnh vừa

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

VẬN DỤNG – SÁNG TẠO

1. Làm nhạc cụ gõ từ vật liệu đã qua sử dụng và trang trí theo chủ đề mùa xuân
2. Sử dụng nhạc cụ đã làm để gõ đệm cho bài hát *Ngày Tết quê em*
3. Hãy hát lời ca dưới đây theo giai điệu *Bài đọc nhạc số 3*

"Từng làn gió nhẹ lướt trong trời xuân
Tiếng lao xao dòng nước trôi êm đềm
Kìa thấp thoáng xa xa con thuyền xuôi
Và bóng ai đung đưa mái chèo bơi
Tia nắng ấm nghiêng soi bên bờ sông
Vạt lúa xanh hương thơm bay trên đồng."

Tết cổ truyền chứa đựng nhiều nét văn hoá độc đáo của Việt Nam.
Hãy luôn gìn giữ và phát huy những giá trị văn hoá truyền thống của dân tộc.

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

CHỦ ĐỀ 6

ÂM NHẠC NƯỚC NGOÀI

Bài 11
- Hát: Bài hát *Hát lên cho ngày mai*
- Nghe nhạc: Bài hát *Trở về Surriento*
- Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím

Bài 12
- Lí thuyết âm nhạc: Gam thứ, giọng thứ, giọng La thứ
- Đọc nhạc: *Bài đọc nhạc số 4*

BÀI 11

YÊU CẦU CẦN ĐẠT
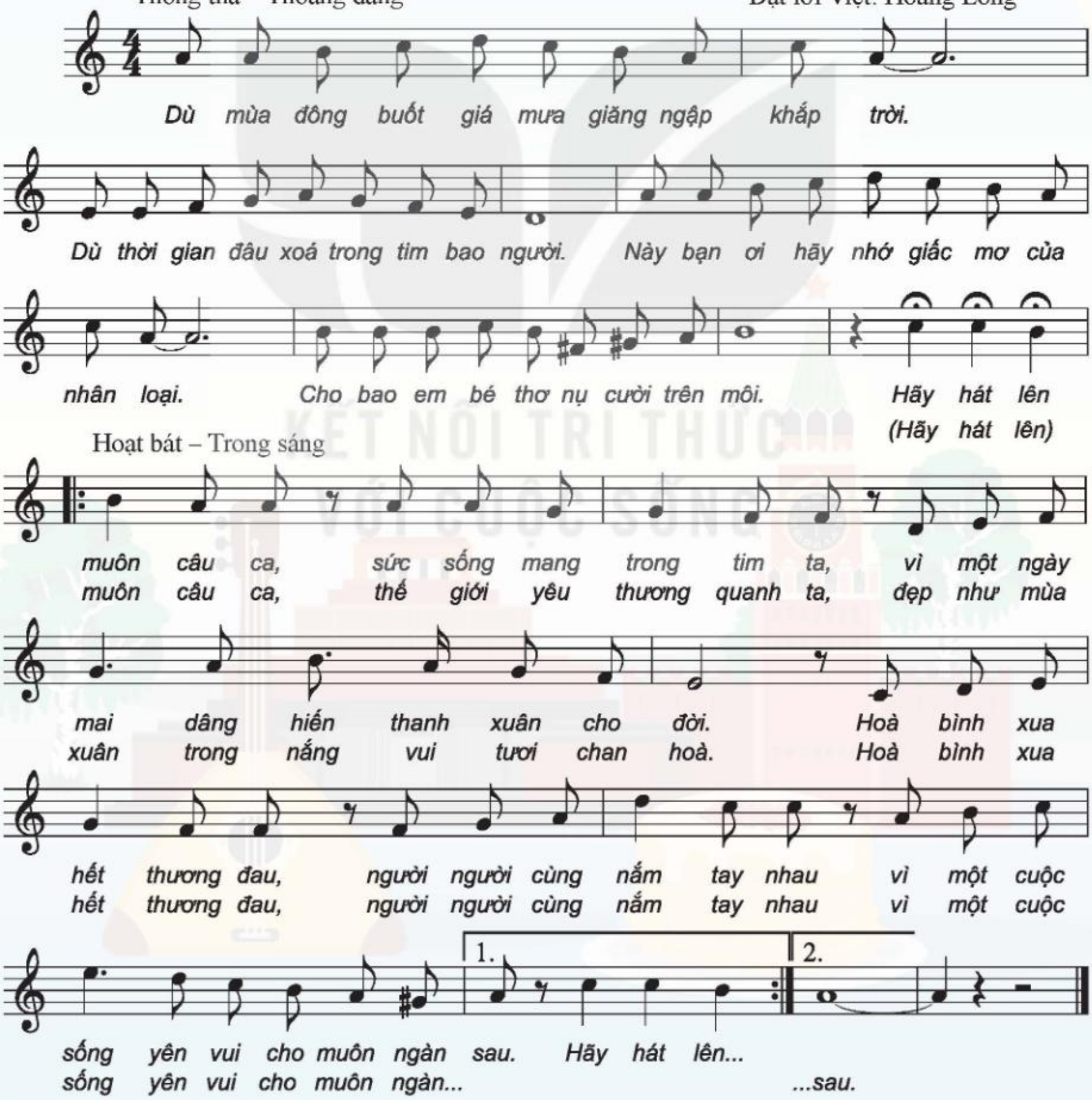
- Hát: Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái và lời ca bài hát *Hát lên cho ngày mai*; biết biểu diễn bài hát với các hình thức khác nhau.
- Nghe nhạc: Cảm nhận được vẻ đẹp, biết gõ đệm phù hợp với nhịp điệu bài hát *Trở về Surriento.*
- Nhạc cụ: Thể hiện được giai điệu *Bài đọc nhạc số 3* bằng recorder hoặc *Trở về Surriento* bằng kèn phím.

HÁT

Hát lên cho ngày mai

Phỏng nhạc: Boris Fomin (Nga)
Đặt lời Việt: Hoàng Long

Thong thả – Thoáng đãng

Bài hát *Dorogoi dlinnoyu* của nhạc sĩ Boris Fomin được công chúng trên toàn thế giới rất yêu thích. *Hát lên cho ngày mai* là bài hát được đặt lời Việt trên giai điệu của bài *Dorogoi dlinnoyu*. Nội dung lời ca gửi tới thông điệp về hoà bình, tình yêu thương con người và ước vọng của toàn nhân loại hướng tới một cuộc sống tươi đẹp, bình yên cho hôm nay và muôn đời sau. Bài hát có hình thức hai đoạn:

Đoạn 1: *Dù mùa đông buốt giá ... nụ cười trên môi.*

Đoạn 2: *Hãy hát lên ... cho muôn ngàn sau.*

Nghe nhạc và vận động theo ý thích bài *Hát lên cho ngày mai*

Học hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

Hát theo các hình thức

Nối tiếp:

Nhóm nữ: *Dù mùa đông … trong tim bao người.*

Nhóm nam: Này *bạn ơi … nụ cười trên môi.*

Hoà giọng: *Hãy hát lên ... cho muôn ngàn sau.*

Hát kết hợp vận động cơ thể theo tiết tấu

Âm hình 1

Dù mùa đông ... nụ cười trên môi.

Âm hình 2

... muôn câu ca ... cho muôn ngàn sau.

– Nêu cảm nhận của em sau khi học bài *Hát lên cho ngày mai*.

– Sưu tầm một vài bài hát nước ngoài mà em yêu thích để giới thiệu ở phần Vận dụng – Sáng tạo.

NGHE NHẠC

Nghe và cảm nhận bài hát *Trở về Surriento (Torna a Surriento)*
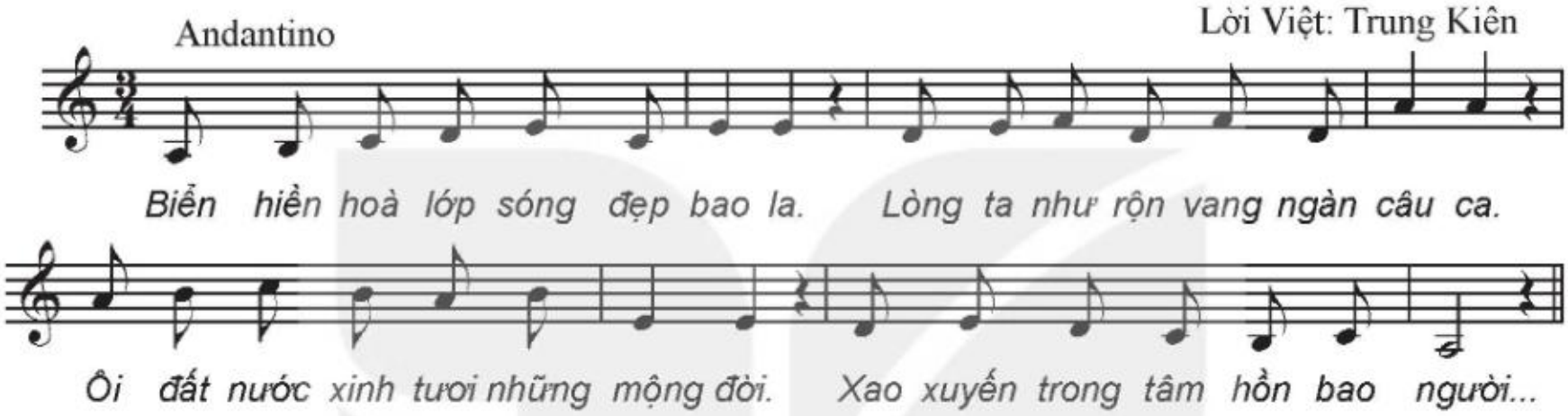
Surriento là một thị trấn cổ kính, thơ mộng nằm bên bờ vịnh miền Nam nước Ý (Italia).

Bài hát *Trở về Surriento* của tác giả Ernesto de Curtis (người Ý) có giai điệu tha thiết, sâu lắng như nói lên nỗi khắc khoải, nhớ mong của những người con xa quê hương.

Trở về Surriento

(Trích)

Nhạc: Ernesto de Curtis
Lời Việt: Trung Kiên

Gõ đệm theo tiết tấu bài hát *Trở về Surriento*

Âm hình 1

Âm hình 2

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

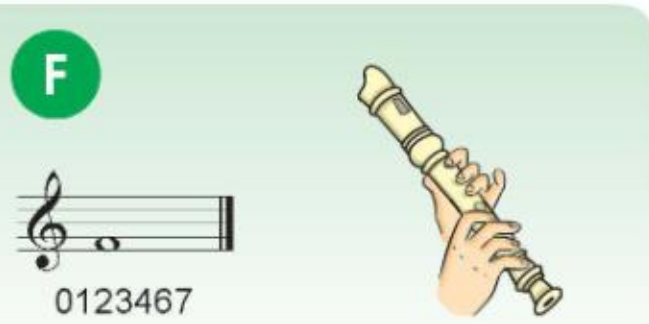
NHẠC CỤ

Recorder

Thực hành bấm nốt Pha 1 (F)
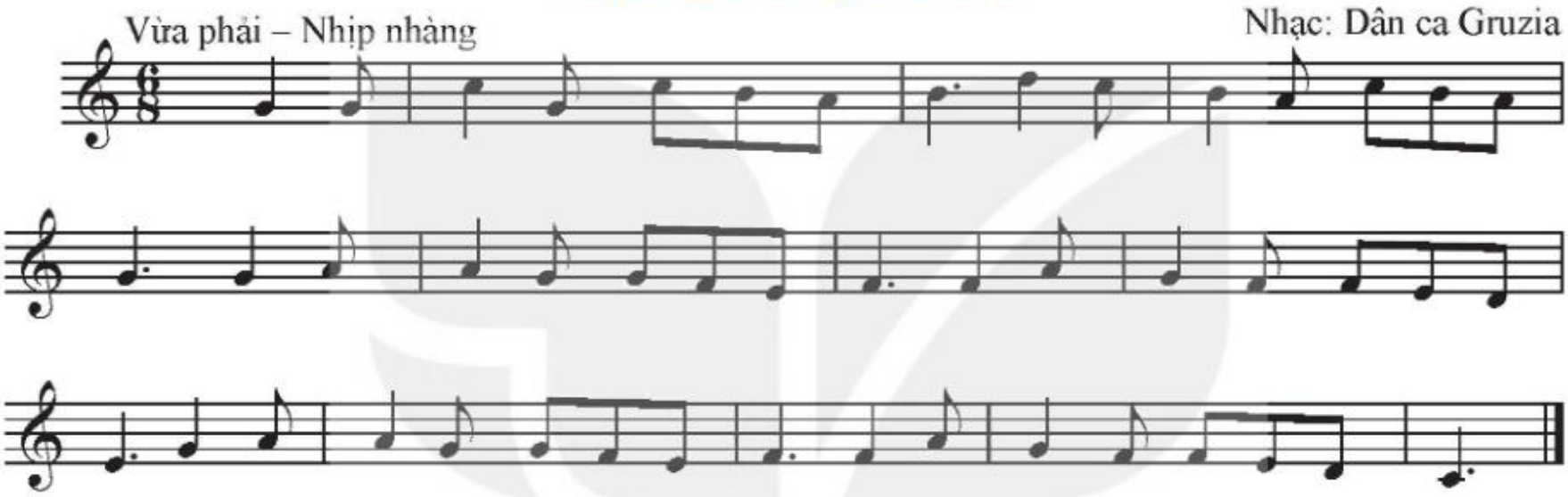
– Tay trái: bấm kín từ lỗ 0 đến lỗ 3.

– Tay phải: ngón trỏ bấm lỗ 4, ngón áp út bấm lỗ 6, ngón út bấm lỗ 7.

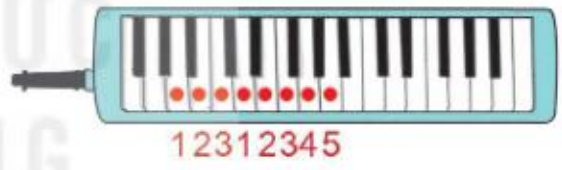

Luyện tập

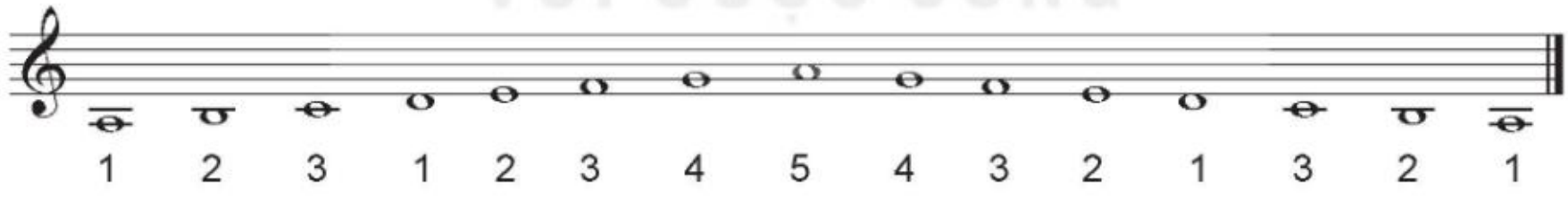
Bài đọc nhạc số 3

Kèn phím

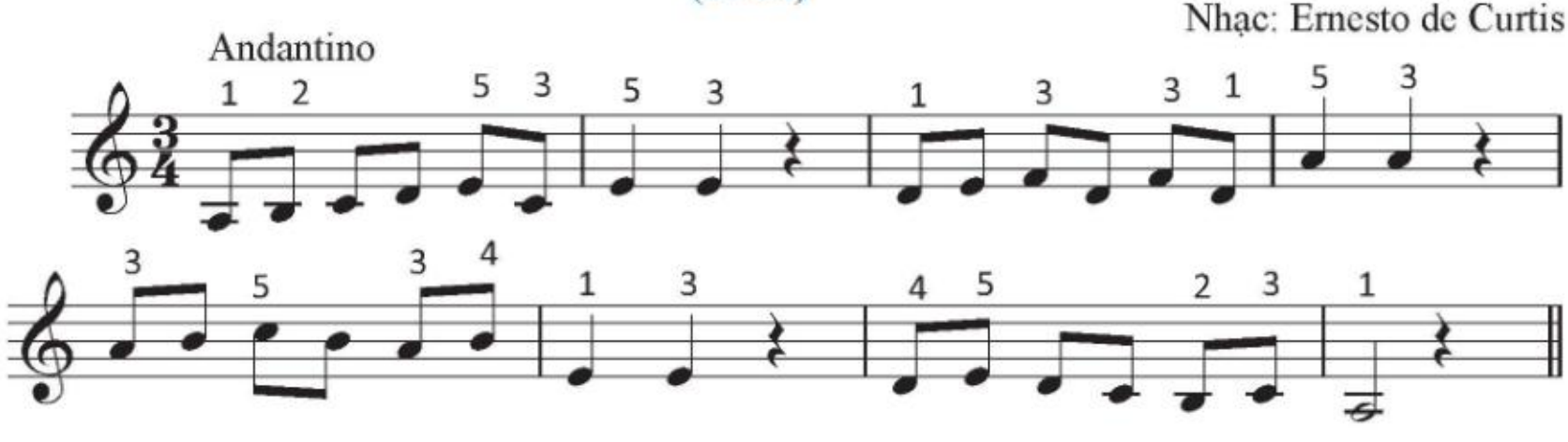
Luyện gam La thứ

Luyện tập

Trở về Surriento

(Trích)

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

BÀI 12

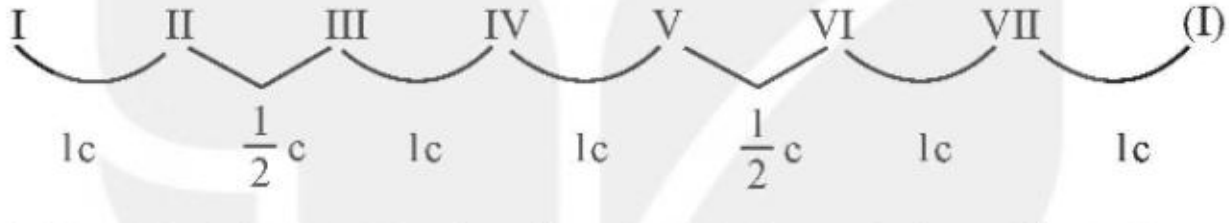
YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Lí thuyết âm nhạc: Nhận biết được một số bản nhạc viết ở giọng La thứ.
- Đọc nhạc: Đọc đúng tên nốt, cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 4*: thể hiện đúng tính chất giọng thứ; biết đọc nhạc kết hợp gõ đệm hoặc đánh nhịp $\frac{3}{4}$.

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC

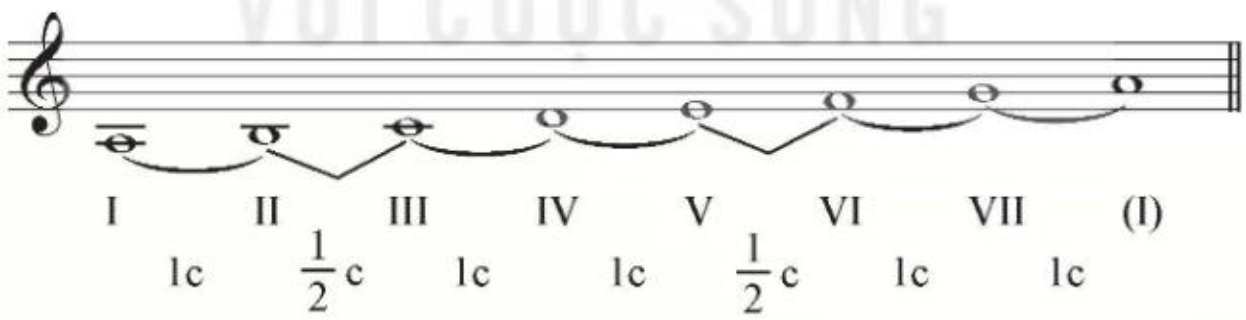
Gam thứ, giọng thứ, giọng La thứ

1. Gam thứ là hệ thống gồm 7 bậc âm được sắp xếp liền bậc từ thấp lên cao, từ cao xuống thấp, bắt đầu từ âm bậc I (âm chủ – âm ổn định nhất). Gam thứ có cấu tạo cung và nửa cung như sau:

2. Giọng thứ hình thành khi các bậc âm của gam thứ được sử dụng để xây dựng một tác phẩm âm nhạc (bài hát, bản nhạc). Tên gọi của giọng bao gồm tên âm chủ kèm theo là từ *thứ* (moll hoặc Minor). Những bài hát, bản nhạc có tính chất trữ tình, mềm mại thường được viết ở giọng thứ.

3. Giọng La thứ là giọng thứ có âm chủ là nốt La. Giọng La thứ có kí hiệu: a – moll (hoặc A Minor). Thành phần âm của giọng La thứ bao gồm:

Như vậy, giọng La thứ gồm tất cả các bậc âm cơ bản. Vì thế, một bài hát hoặc bản nhạc viết ở giọng La thứ thì hoá biểu (hệ thống dấu hoá sau khoá nhạc) không có dấu thăng hoặc dấu giáng và thường kết thúc bằng âm chủ là nốt La.
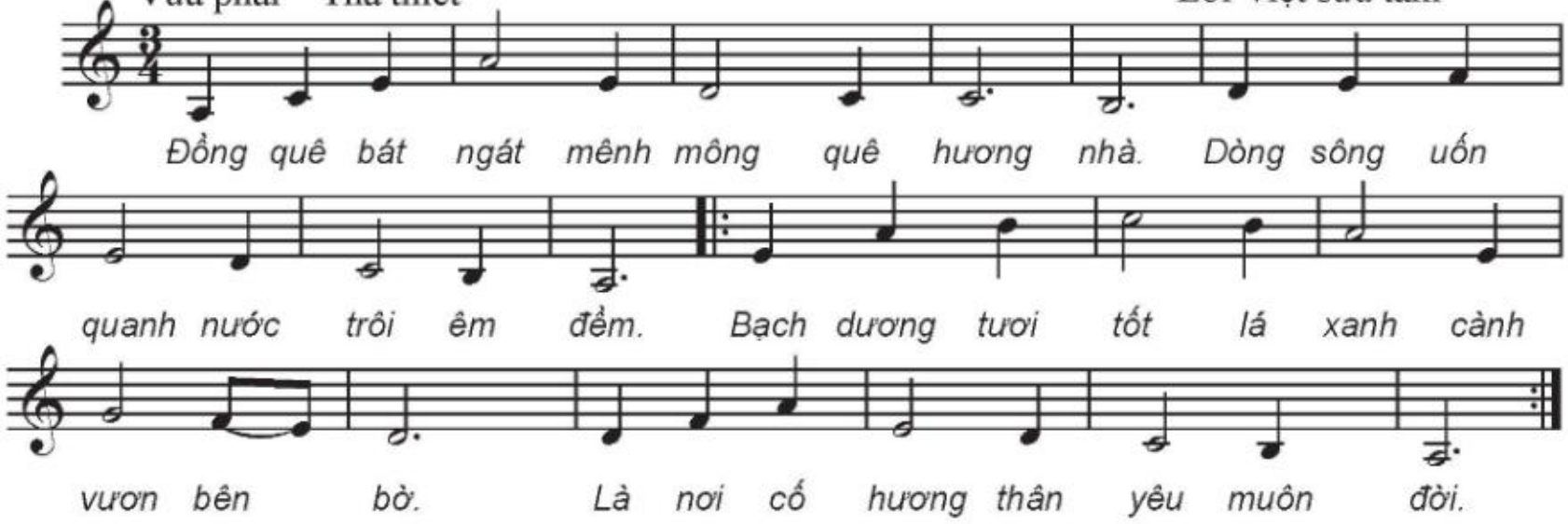

Ví dụ:

Quê hương

Nhạc: Dân ca Ukraina
Lời Việt sưu tầm

Vừa phải – Tha thiết

Xác định giọng *Bài đọc nhạc số 4 – Trở về Surriento.*

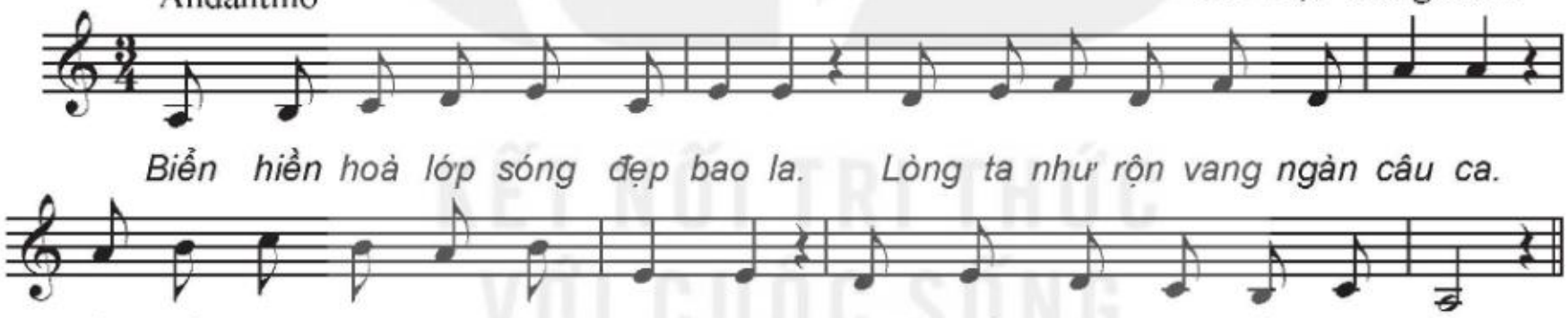
ĐỌC NHẠC

Bài đọc nhạc số 4
Trở về Surriento

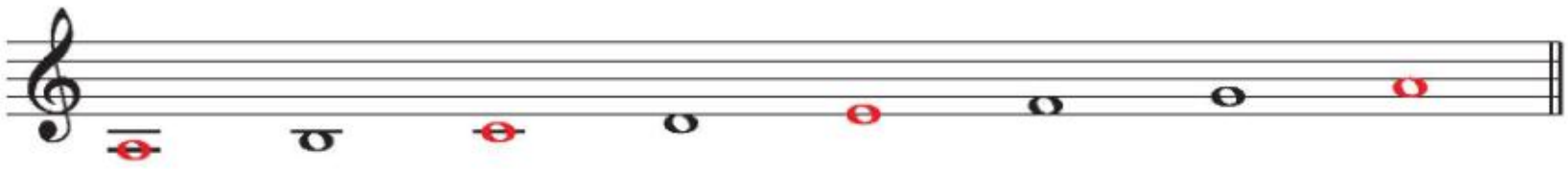
(Trích)

Nhạc: Ernesto de Curtis
Lời Việt: Trung Kiên

Andantino

1. Đọc gam La thứ và trục của gam

2. Luyện tập tiết tấu và gõ theo phách

3. Đọc *Bài đọc nhạc số 4*

Đọc nhạc kết hợp với các hoạt động

1. Đọc nhạc, ghép lời kết hợp gõ đệm theo phách

2. Đọc nhạc kết hợp đánh nhịp $\frac{3}{4}$

VẬN DỤNG – SÁNG TẠO

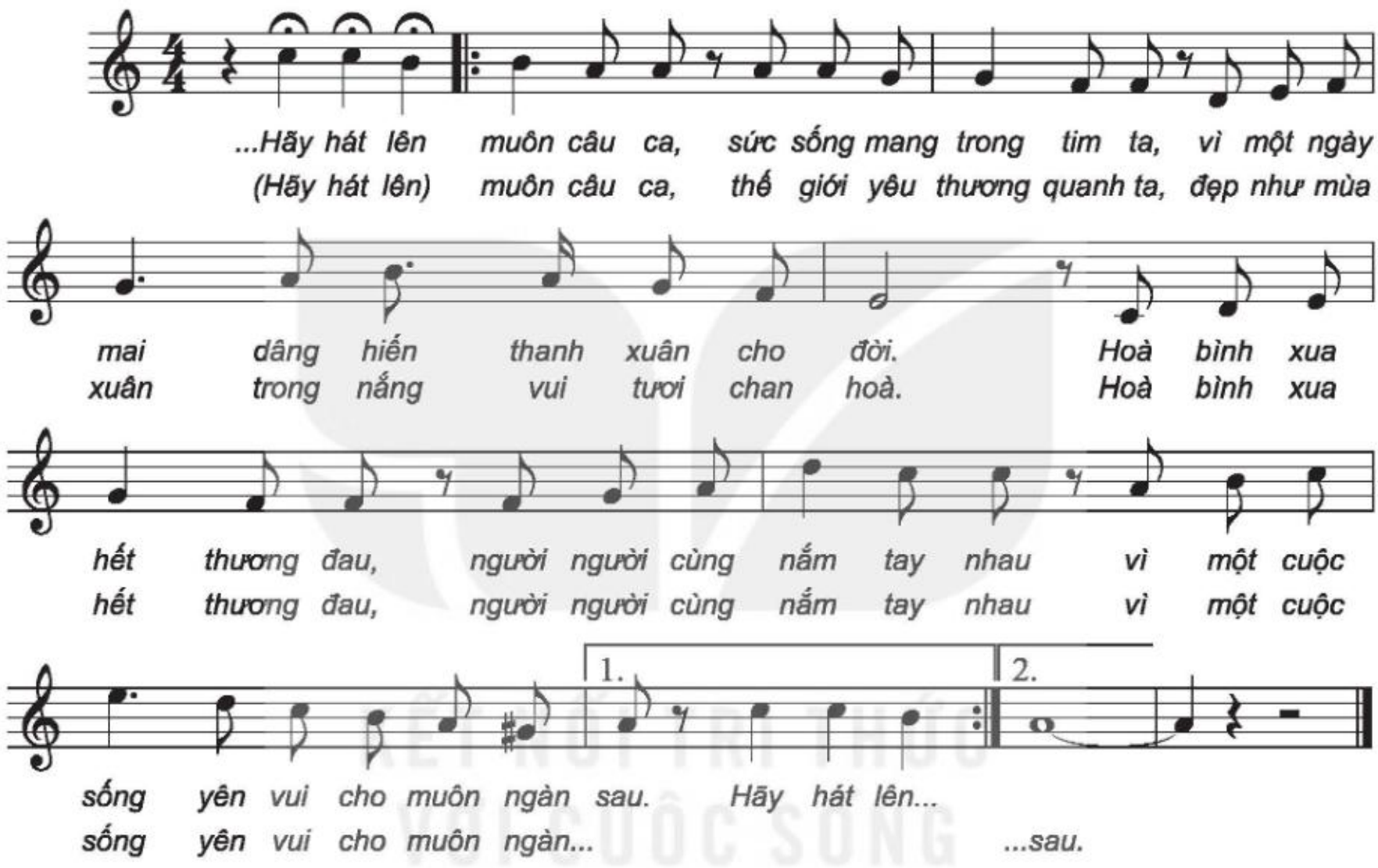
1. Hát bài *Hát lên cho ngày mai* với nhịp độ nhanh dần

Hát lên cho ngày mai

(Trích)

Nhạc: Boris Fomin (Nga)
Đặt lời Việt: Hoàng Long

Hoạt bát – Trong sáng

2. Nghe một số bài hát hoặc bản nhạc, cảm nhận về sự khác nhau của giọng trưởng và giọng thứ

3. Chia sẻ với các bạn bài hát nước ngoài em đã sưu tầm được

"Ngôn ngữ của âm nhạc là ngôn ngữ chung của tất cả mọi thế hệ và mọi dân tộc; ai cũng hiểu được nó bởi nó được hiểu bằng trái tim."

Gioachino Rossini

CHỦ ĐỀ 7

GIAI ĐIỆU QUÊ HƯƠNG

Bài 13
- Hát: Bài hát *Soi bóng bên hồ*
- Thường thức âm nhạc: Đàn nguyệt và đàn tính

Bài 14
- Lí thuyết âm nhạc: Đảo phách
- Đọc nhạc: *Bài đọc nhạc số 5*

BÀI 13

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Hát: Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái và lời ca bài hát dân ca *Soi bóng bên hồ*; biết biểu diễn bài hát với các hình thức khác nhau.
- Thường thức âm nhạc: Nhận biết và nêu được một số đặc điểm của đàn nguyệt, đàn tính; cảm nhận và phân biệt được âm sắc của hai nhạc cụ.
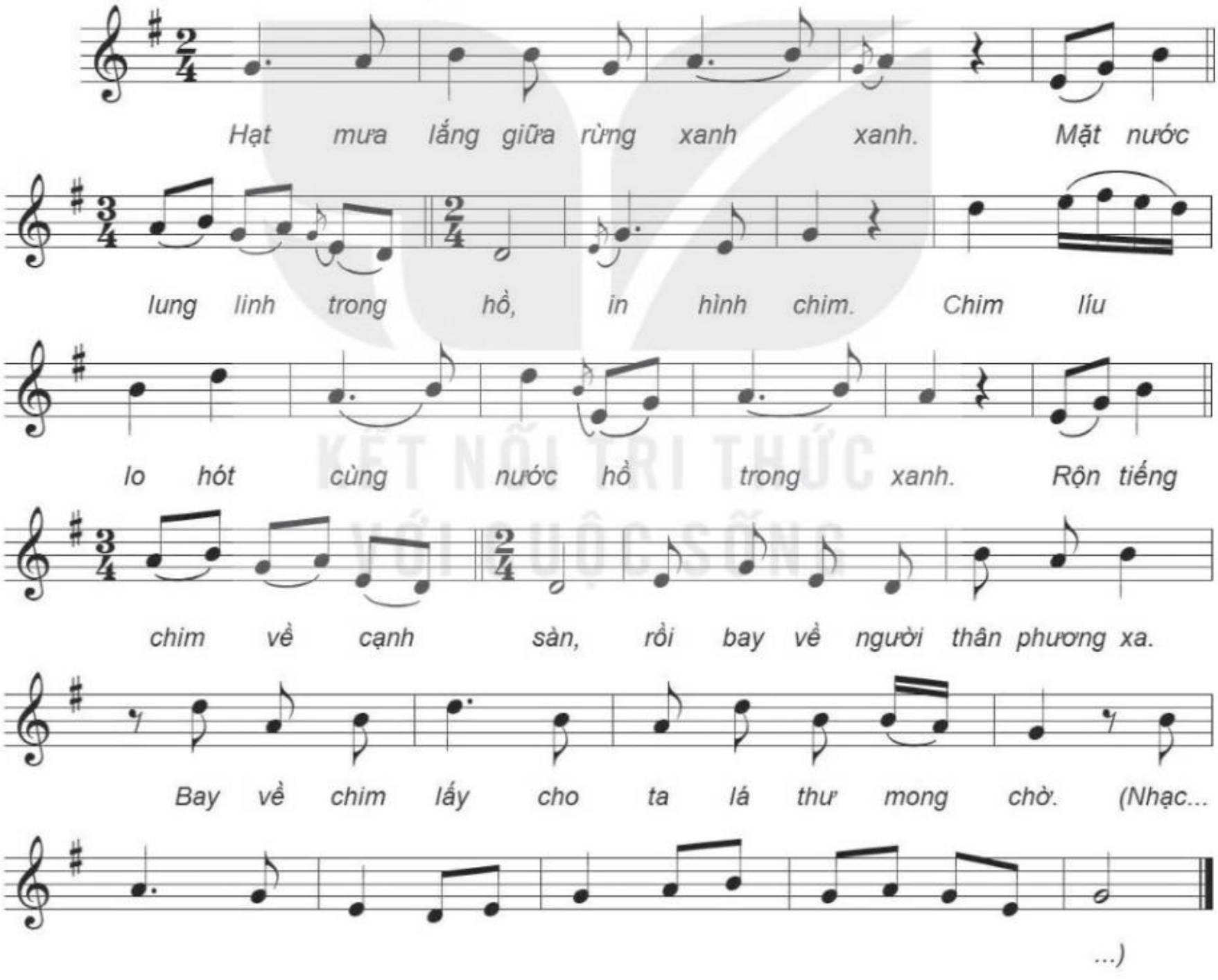
HÁT

Soi bóng bên hồ

Nhạc: Dân ca Giáy

Hơi nhanh – Tươi sáng – Tình cảm

Sưu tầm, ghi âm, phỏng dịch: Nguyễn Tài Tuệ
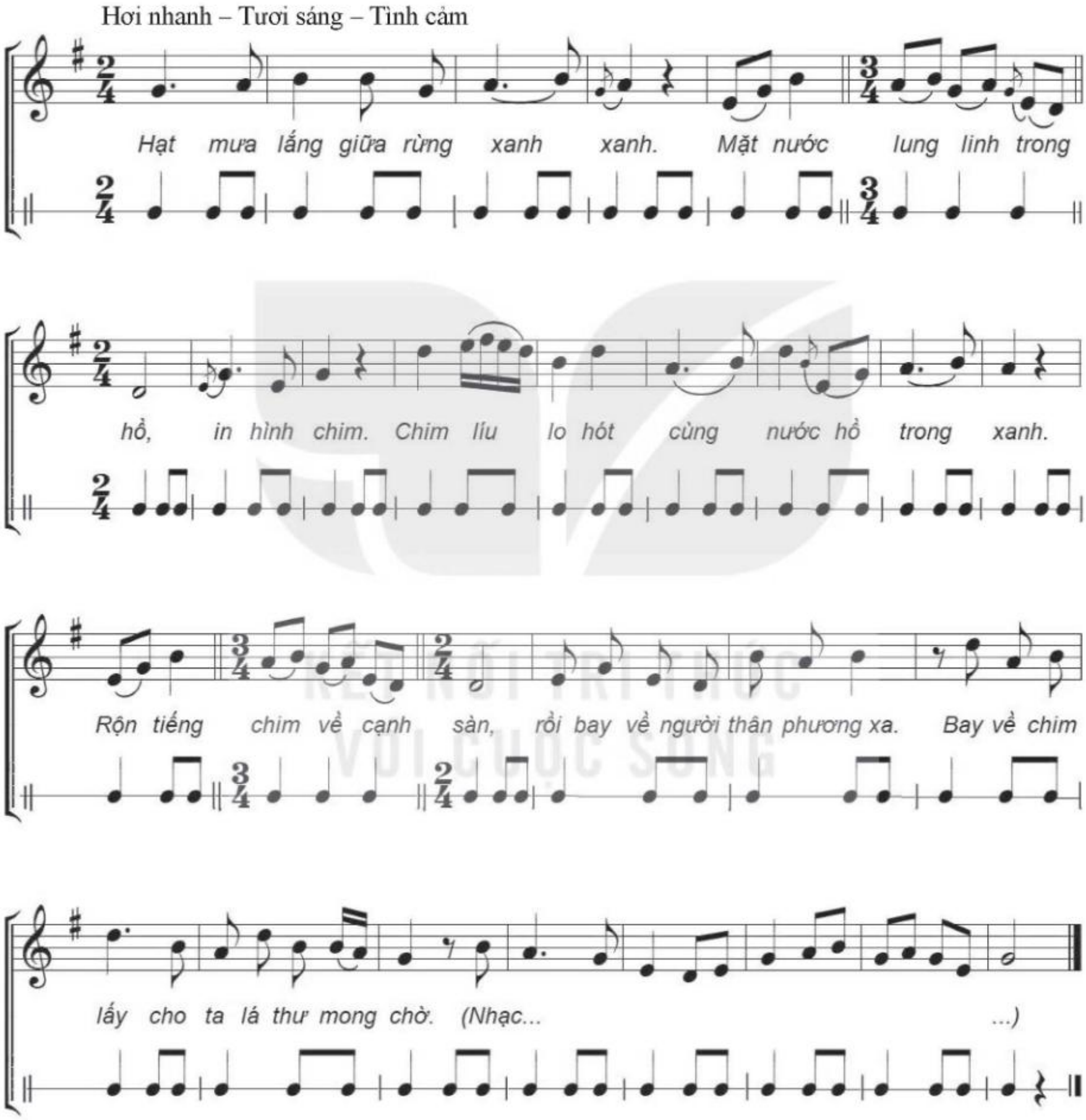

Soi bóng bên hồ là bài dân ca của đồng bào Giáy. Bài hát có giai điệu vui tươi, trong sáng với hình ảnh thiên nhiên và cuộc sống tươi đẹp ở miền núi phía Bắc nước ta.

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Nghe bài dân ca Việt Nam và vận động theo nhạc

Học hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

Hát kết hợp gõ đệm theo tiết tấu dưới đây

Sưu tầm những hình ảnh về sinh hoạt văn hoá của đồng bào Giáy để chia sẻ với bạn ở phần Vận dụng – Sáng tạo.

Đàn nguyệt và đàn tính

1. Tìm hiểu đàn nguyệt

Đàn nguyệt (Nam Bộ gọi là đàn kìm) du nhập vào Việt Nam khoảng thế kỉ XI và sử dụng trong nhiều hình thức sinh hoạt âm nhạc truyền thống của người Việt.

Mặt đàn hình tròn như Mặt Trăng nên có tên gọi là đàn nguyệt. Đàn có 2 dây bằng tơ se hoặc nilon. Khi biểu diễn, người chơi đàn trong tư thế ngồi hoặc đứng. Tay trái bấm phím đàn, tay phải dùng móng gảy lên dây đàn. Âm thanh đàn nguyệt khoẻ khoắn, hơi mờ đục, âm cao tươi sáng, kết hợp với các kĩ thuật chơi như gảy, vê, nhấn, rung,... Ngày nay, đàn nguyệt vẫn là nhạc cụ được dùng phổ biến, đặc biệt không thể thiếu trong hát chầu văn – một sinh hoạt âm nhạc dân gian đặc sắc của người Việt ở Bắc Bộ và trong nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ.

Đàn nguyệt

Biểu diễn đờn ca tài tử

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

2. Tìm hiểu đàn tính

Đàn tính (tính tẩu) xuất hiện ở Việt Nam từ lâu đời, phổ biến trong sinh hoạt văn hoá dân gian của một số đồng bào miền núi như Tày, Nùng, Thái,...

Bầu đàn được làm bằng nửa quả bầu khô cắt ngang, có khoét lỗ nhỏ hình hoa thị để thoát âm. Mặt đàn được làm bằng miếng gỗ mỏng, cần đàn trơn không có phím. Đàn có loại 2 dây hoặc 3 dây.

Theo cách chơi đàn truyền thống, người chơi gảy bằng ngón trỏ của tay phải. Âm thanh của đàn tính êm dịu, thanh thoát, thường dùng để đệm trong hát then.

Đàn tính

Biểu diễn đàn tính

– So sánh âm sắc của đàn nguyệt và đàn tính.

– Vẽ bức tranh về đàn nguyệt, đàn tính hoặc làm mô hình đàn bằng vật liệu trong đời sống để chia sẻ với bạn ở phần Vận dụng – Sáng tạo.

BÀI 14

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Lí thuyết âm nhạc: Nêu được đặc điểm hai trường hợp đảo phách; nhận biết và thể hiện được đảo phách ở một số bản nhạc.
- Đọc nhạc: Đọc đúng tên nốt, cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 5*: thể hiện đúng tính chất giọng thứ; biết đọc nhạc kết hợp gõ đệm hoặc đánh nhịp.

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC
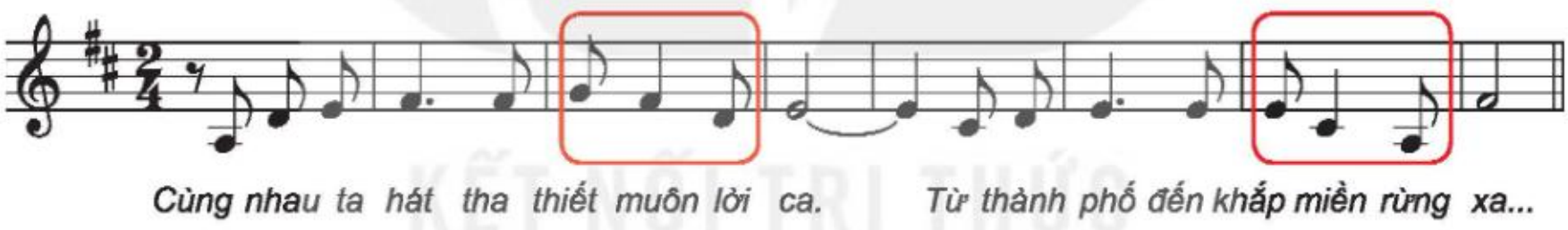
Đảo phách

Tìm hiểu đảo phách

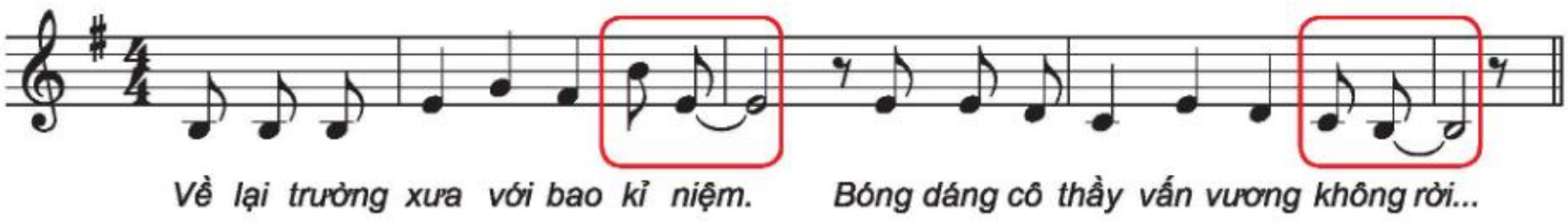
Đảo phách là hiện tượng một âm bắt đầu vang lên ở phách nhẹ hoặc phần nhẹ của phách ngân sang phách mạnh hoặc phần mạnh của phách tiếp theo.

Có hai trường hợp đảo phách:

Đảo phách trong phạm vi một ô nhịp: Nốt nhạc vang lên ở phần nhẹ của phách trước và ngân sang phách ngay sau đó.

Đảo phách từ ô nhịp trước sang ô nhịp sau: Nốt nhạc vang lên ở phách nhẹ hoặc phần nhẹ của phách cuối nhịp trước ngân sang phách mạnh ở nhịp sau.

Hiện tượng đảo phách làm thay đổi trọng âm của nhịp, tạo nên những nét nhấn lệch làm cho âm nhạc thêm sinh động.

Nhận biết và thể hiện đảo phách trong một số bài hát đã học

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG
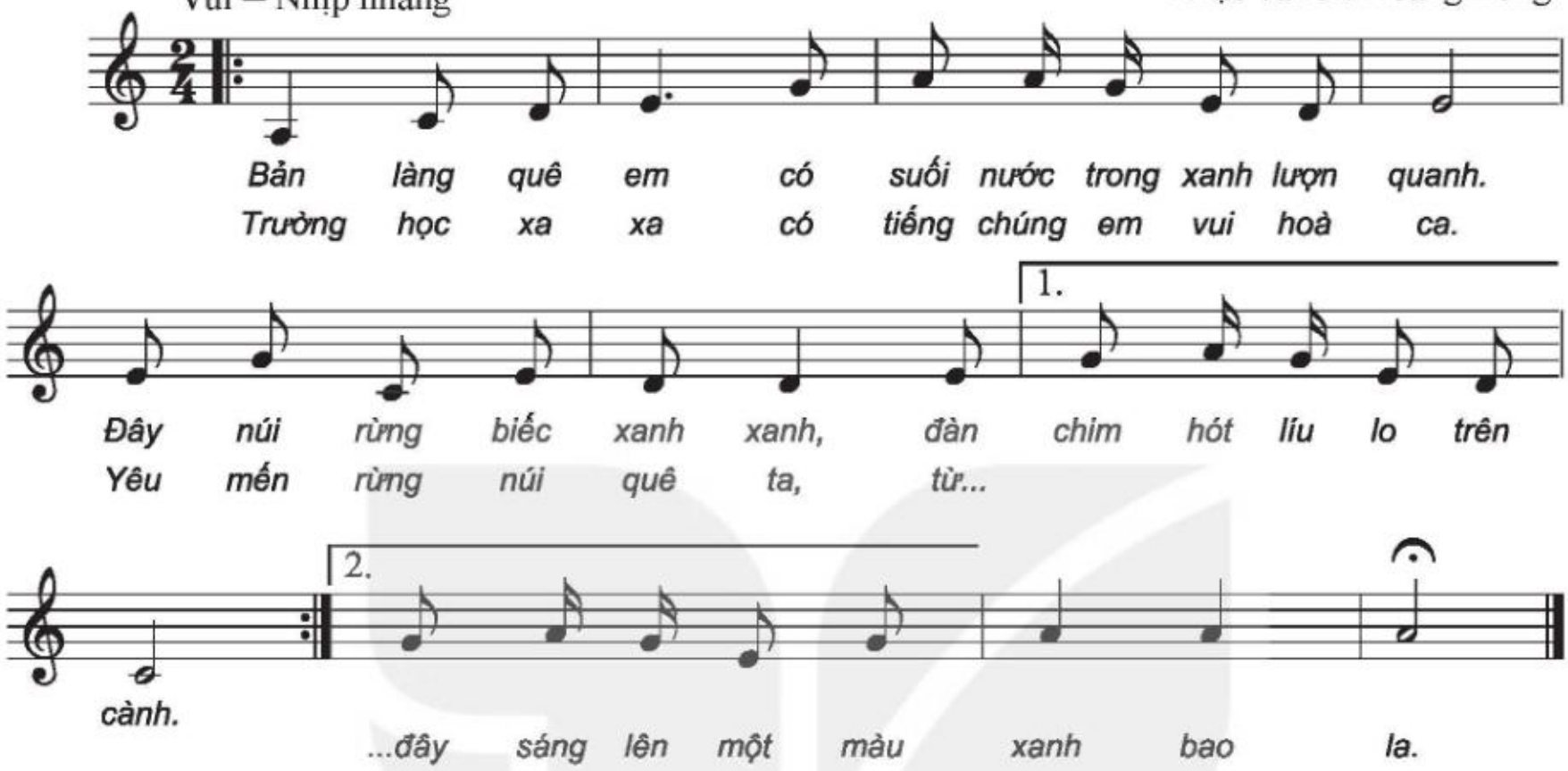
ĐỌC NHẠC

Bài đọc nhạc số 5
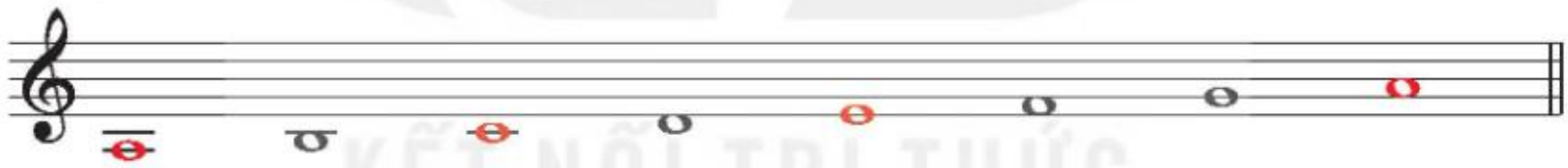
Bản làng em

Vui – Nhịp nhàng

Nhạc và lời: Hoàng Long

1. Đọc gam La thứ và trục của gam

2. Luyện tập tiết tấu và gõ theo phách

Âm hình 1:

Âm hình 2:

3. Đọc *Bài đọc nhạc số 5*

Đọc nhạc kết hợp các hoạt động

1. Đọc nhạc, ghép lời kết hợp gõ đệm theo phách
2. Đọc nhạc kết hợp đánh nhịp $\frac{2}{4}$

Đặt lời mới cho *Bài đọc nhạc số 5* theo chủ đề tự chọn để trình bày ở phần Vận dụng – Sáng tạo.

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

VẬN DỤNG – SÁNG TẠO

1. Biểu diễn bài hát *Soi bóng bên hồ* bằng hình thức tự chọn

2. Trình bày phần lời mới mà em đã chuẩn bị cho *Bài đọc nhạc số 5*

3. Giới thiệu những hình ảnh về sinh hoạt văn hoá của đồng bào Giáy hoặc tranh tự vẽ, mô hình đàn nguyệt, đàn tính đã làm

4. Chép *Bài đọc nhạc số 5* vào vở

5. Chia sẻ cảm nhận của em sau khi học chủ đề *Giai điệu quê hương*

Bảo tồn và phát huy những giá trị văn hoá âm nhạc truyền thống là trách nhiệm của mỗi chúng ta.

CHỦ ĐỀ 8

NHỊP ĐIỆU MÙA HÈ

Bài 15
- Nghe nhạc: Bài hát *Xôn xao mùa hè*
- Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Frederic Chopin (F. Chopin) và tác phẩm *Khúc tuỳ hứng giọng Đô thăng thứ (Fantaisie Impromptu in C Sharp Minor)*

Bài 16
- Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím

BÀI 15

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Nghe nhạc: Cảm nhận được vẻ đẹp của bài hát *Xôn xao mùa hè*; biết biểu lộ cảm xúc, gõ đệm hoặc vận động cơ thể phù hợp với nhịp điệu bài hát.
- Thường thức âm nhạc: Nêu được đôi nét về cuộc đời và thành tựu âm nhạc của nhạc sĩ F. Chopin. Cảm nhận được tính chất, nội dung của tác phẩm *Khúc tuỳ hứng giọng Đô thăng thứ (Fantaisie Impromptu in C Sharp Minor)*.

NGHE NHẠC
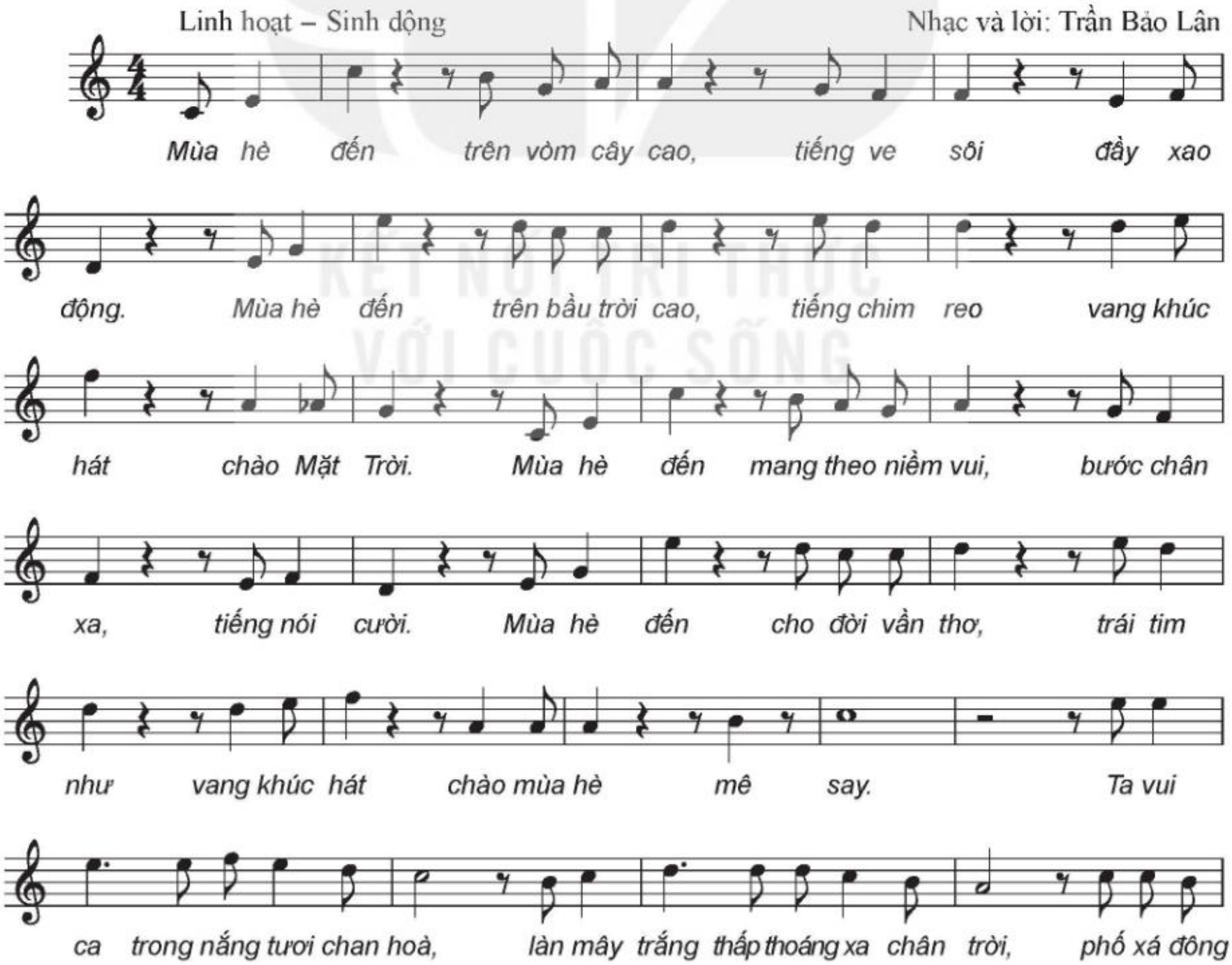
Hát kết hợp vận động theo bài hát *Mưa hè*

Nghe bài hát *Xôn xao mùa hè*
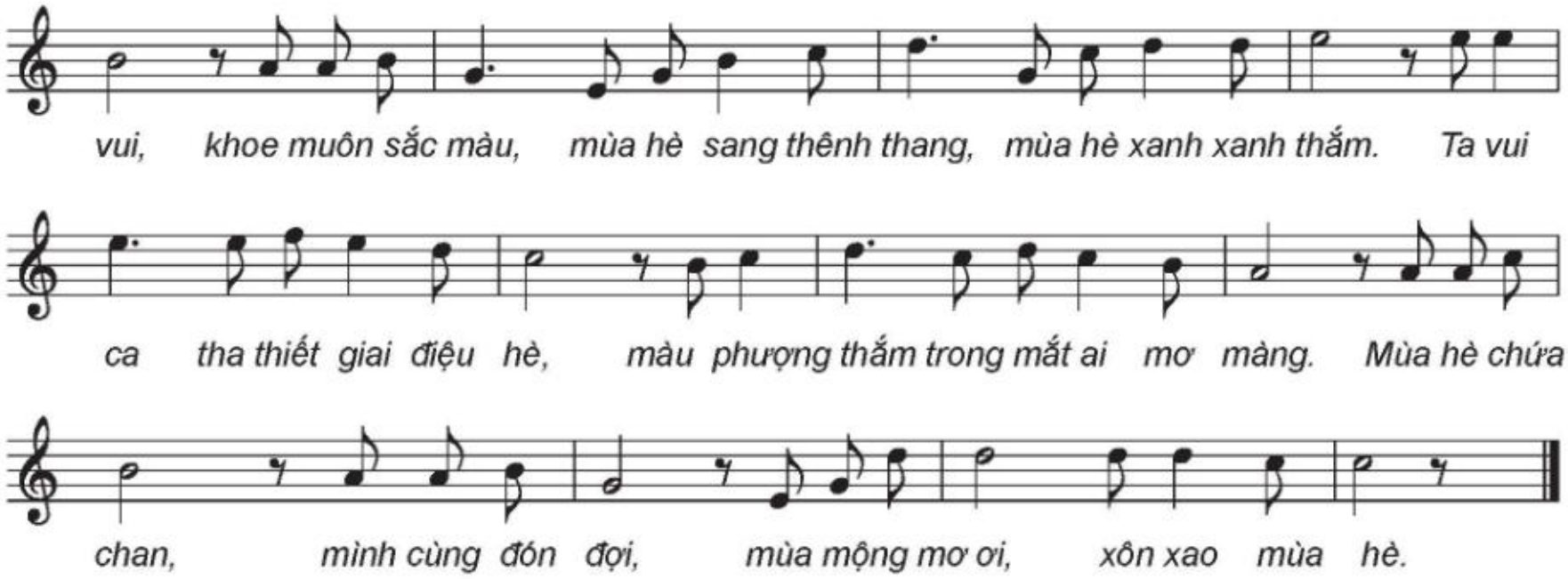
Xôn xao mùa hè

Linh hoạt – Sinh động

Nhạc và lời: Trần Bảo Lân

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Nêu cảm nhận của em sau khi nghe bài hát.

Nghe bài hát kết hợp gõ đệm hoặc vận động cơ thể theo tiết tấu sau:

Âm hình 1

Mùa hè đến … hè mê say.

Âm hình 2

Ta vui ca … xôn xao mùa hè.

Qua nội dung bài hát *Xôn xao mùa hè*, em hãy sưu tầm và cắt dán tranh về chủ đề mùa hè để giới thiệu ở phần Vận dụng – Sáng tạo.

Nhạc sĩ Frederic Chopin và tác phẩm *Khúc tuỳ hứng giọng Đô thăng thứ (Fantaisie Impromptu in C Sharp Minor)*

1. Tìm hiểu về nhạc sĩ Frederic Chopin (F. Chopin)

Nhạc sĩ F. Chopin

F. Chopin (1810 – 1849) là nhạc sĩ thiên tài người Ba Lan. Ngay từ khi còn nhỏ, F. Chopin đã được tiếp xúc và phát triển năng khiếu âm nhạc. Sự nghiệp của ông gắn liền với soạn nhạc, dạy nhạc và biểu diễn piano.

Ông đã sáng tác hơn 200 tác phẩm, trong đó đại đa số là những bản nhạc viết cho đàn piano. Âm nhạc của F. Chopin là sự kết hợp nhuần nhuyễn giữa yếu tố dân tộc với thành tựu của âm nhạc châu Âu đương thời. Phong cách điển hình trong âm nhạc của F. Chopin là giai điệu du dương và tiết tấu mang màu sắc độc đáo của dân ca, dân vũ Ba Lan.

Bên cạnh việc sáng tác, F. Chopin còn là nghệ sĩ biểu diễn piano kiệt xuất của thế kỉ XIX. Tiếng đàn của ông đã làm rung động trái tim của hàng triệu người yêu nhạc trên toàn thế giới.

F. Chopin đã để lại cho nhân loại một gia tài âm nhạc đồ sộ. Các tác phẩm của ông chứa đựng giá trị lớn về nội dung tư tưởng và nghệ thuật, đưa tên tuổi của ông trở thành một nhạc sĩ nổi tiếng trên thế giới.

Từ năm 1927, cuộc thi piano quốc tế mang tên Frederic Chopin được tổ chức 5 năm một lần tại Ba Lan – quê hương của nhạc sĩ. Năm 1980, nghệ sĩ piano Đặng Thái Sơn của Việt Nam là người châu Á đầu tiên đoạt giải Nhất trong cuộc thi này.

2. Tìm hiểu tác phẩm *Khúc tuỳ hứng giọng Đô thăng thứ (Fantaisie Impromptu in C Sharp Minor)*
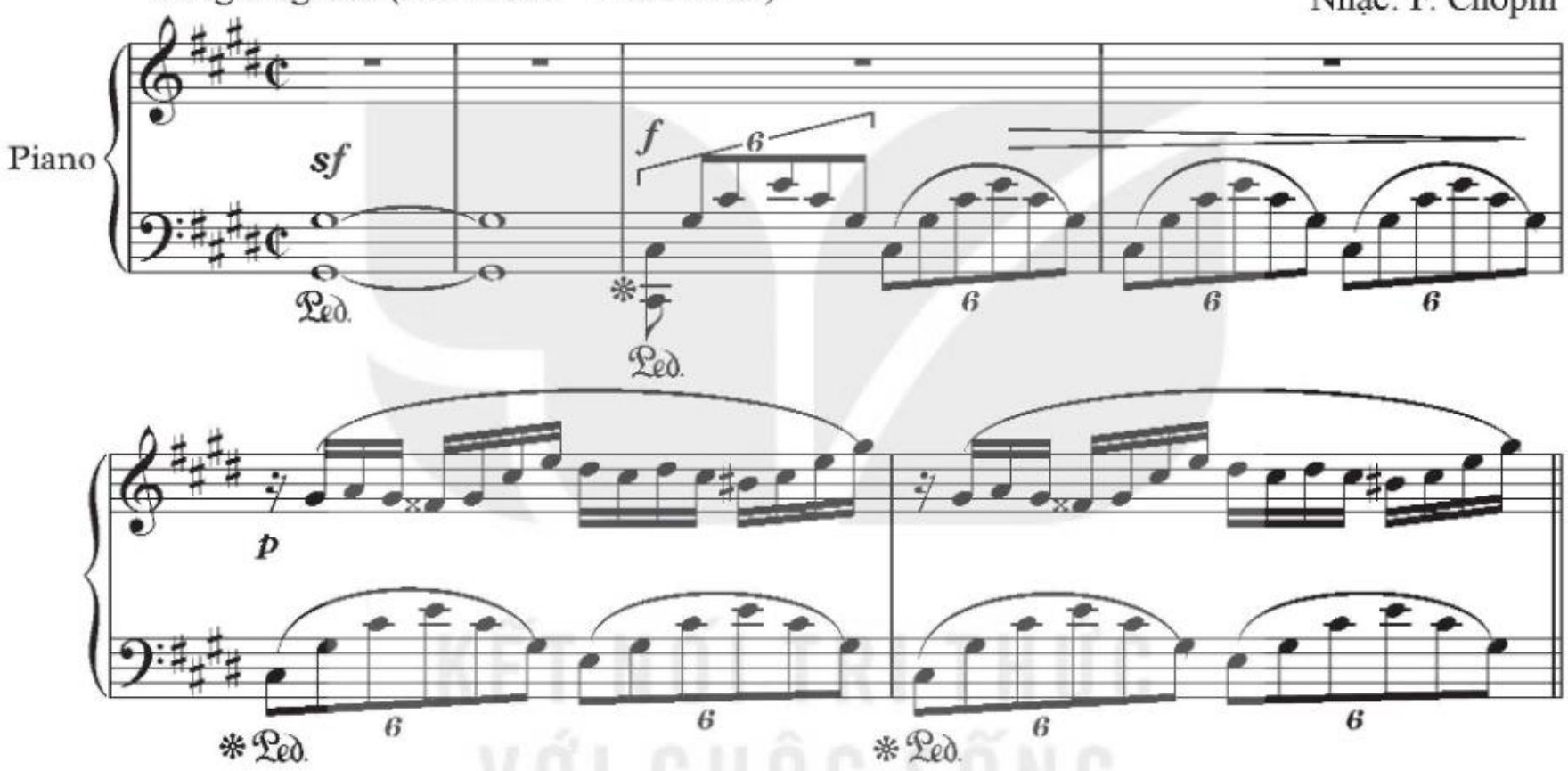
Khúc tuỳ hứng giọng Đô thăng thứ của F. Chopin được sáng tác năm 1834, là một trong số các tác phẩm tiêu biểu viết cho piano. Tác phẩm được viết theo phong cách ngẫu hứng, thể hiện tư tưởng và tình yêu của F. Chopin với đất nước Ba Lan.

Sau 4 nhịp mở đầu, phần chủ đề được diễn tấu ở tốc độ nhanh với những giai điệu nối liền liên tiếp, tựa như những đợt sóng âm thanh dâng trào đã tạo nên chất kịch tính, sinh động.

Khúc tuỳ hứng giọng Đô thăng thứ (Fantaisie Impromptu in C Sharp Minor)

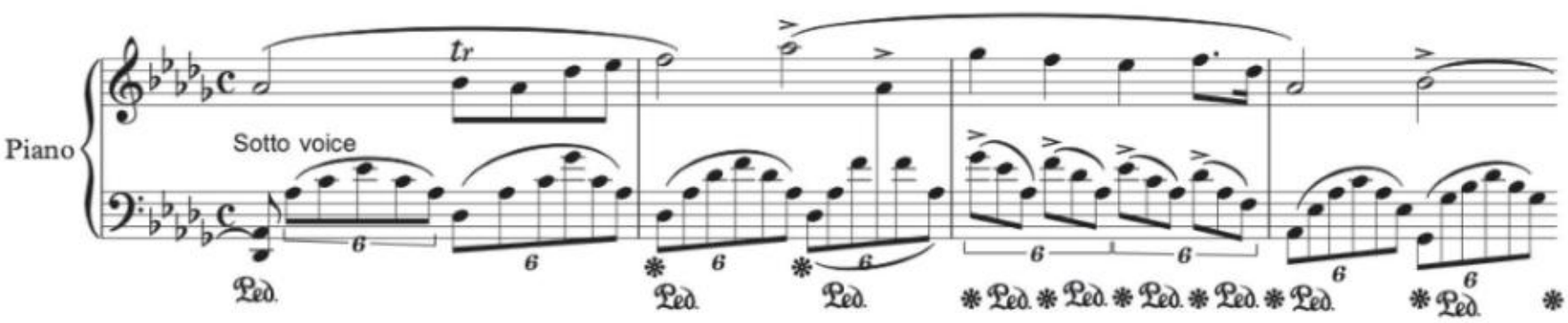
(Trích)

Allegro agitato (Hơi nhanh – Phấn khích) Nhạc: F. Chopin

Phần giữa của tác phẩm là nét giai điệu trữ tình du dương, thơ mộng, thể hiện những cảm xúc lãng mạn.

Moderato cantabile (Vừa phải – Du dương)

Tác phẩm *Khúc tuỳ hứng giọng Đô thăng thứ (Fantaisie Impromptu in C Sharp Minor)* đã phần nào thể hiện nét đẹp đặc trưng trong phong cách sáng tác của F. Chopin – một nhạc sĩ tiêu biểu của thời kì Âm nhạc Lãng mạn.

Hãy sưu tầm một số tác phẩm của nhạc sĩ F. Chopin để chia sẻ ở phần Vận dụng – Sáng tạo.

BÀI 16

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

Nhạc cụ: Thể hiện được bài *Row, row, row your boat* trên recorder hoặc hoà tấu *Trở về Surriento* trên kèn phím.

NHẠC CỤ

Recorder

Thực hành giai điệu sau
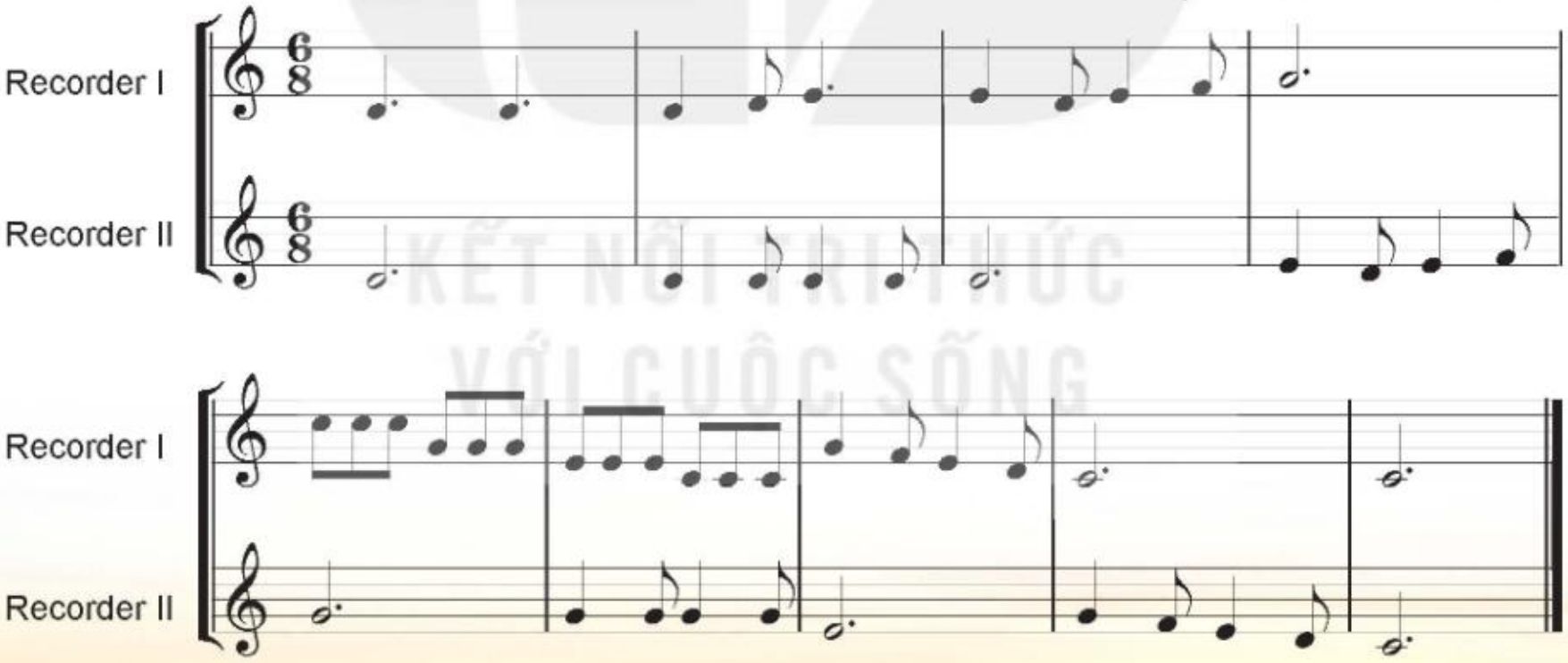

Hoà tấu hai bè

Row, row, row your boat

Nhạc: Eliphalet Oram Lyte
Chuyển soạn: Bùi Minh Hoa

Andantino

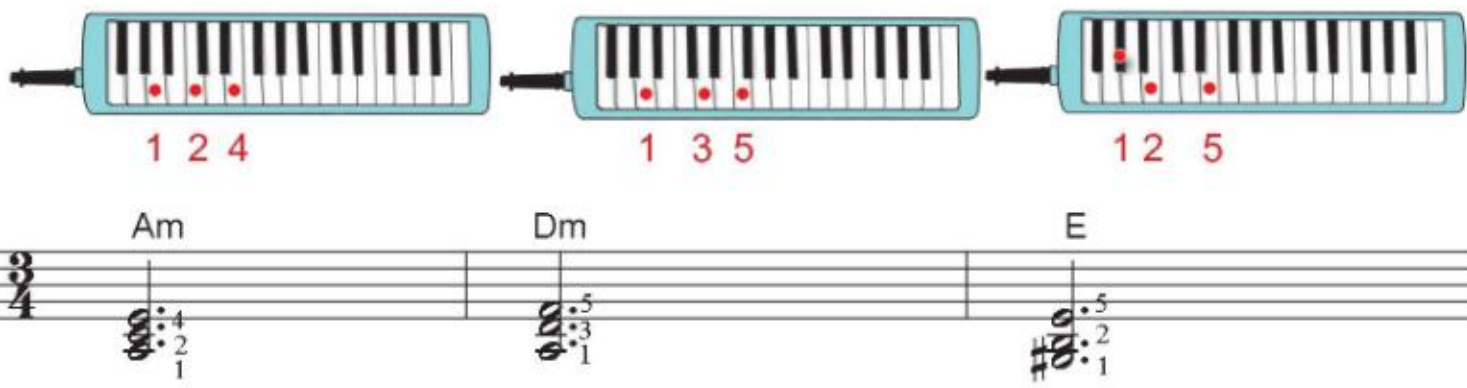

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Kèn phím

Thực hành thế bấm hợp âm trong giọng La thứ
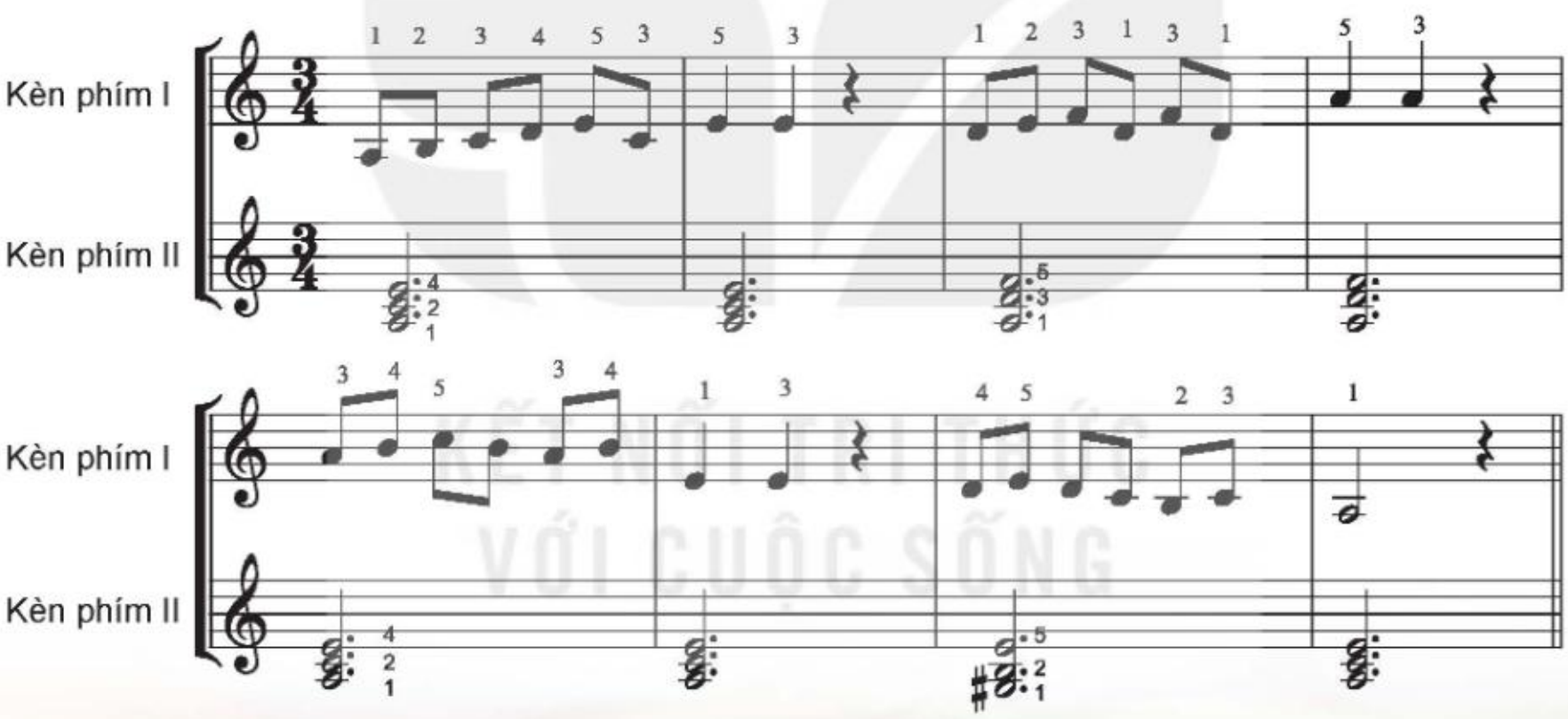

Hoà tấu

Trở về Surriento

(Trích)

Nhạc: Ernesto de Curtis
Soạn bè dệm: Đặng Khánh Nhật

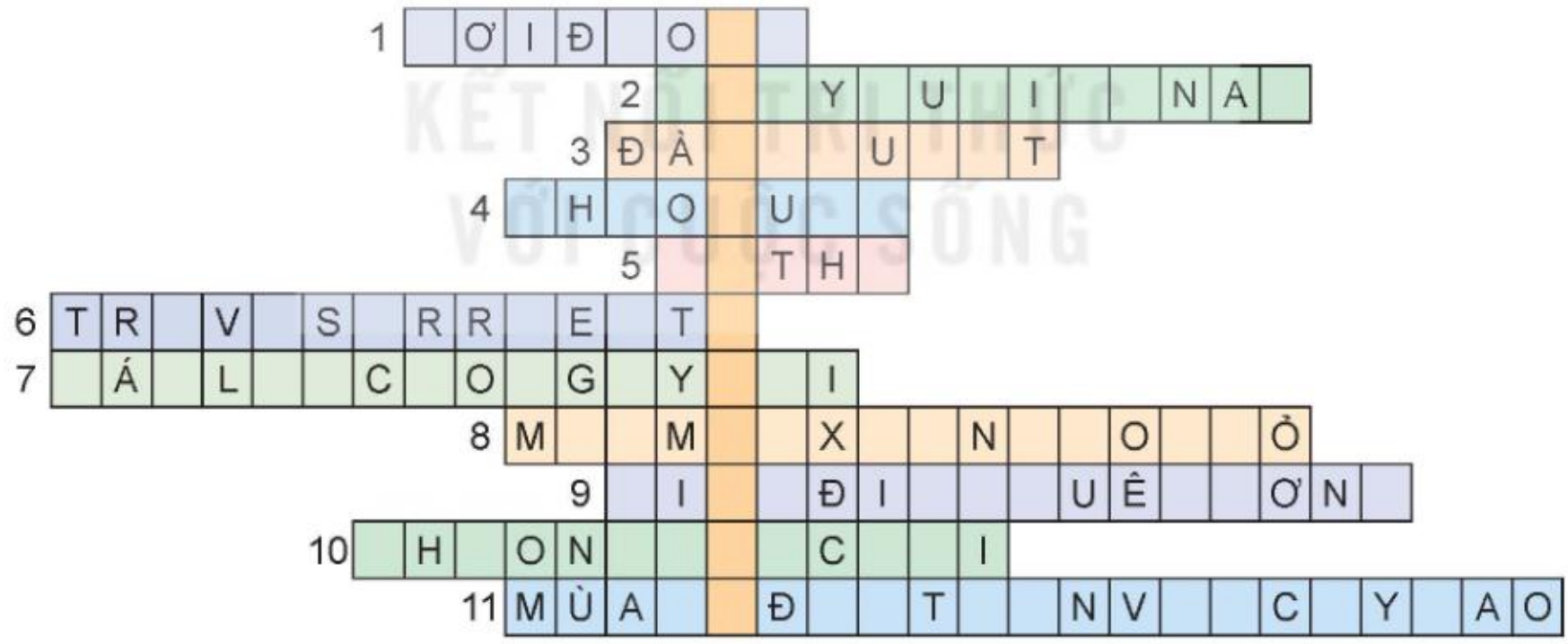
KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

VẬN DỤNG – SÁNG TẠO

1. Chia sẻ với các bạn tác phẩm của nhạc sĩ F. Chopin mà em sưu tầm được
2. Biểu diễn recorder bài *Row, row, row your boat* hoặc kèn phím bài *Trở về Surriento*
3. Giới thiệu tranh vẽ hoặc các sản phẩm em đã làm về đề tài mùa hè
4. Giải ô chữ để tìm ra từ khoá theo gợi ý dưới đây:

– Số 1: Có 8 chữ cái, tên bài hát trong nội dung Nghe nhạc của Chủ đề 4 – Biển đảo quê hương.
– Số 2: Có 13 chữ cái, bài hát *Việt Nam ơi* nằm trong chủ đề nào?
– Số 3: Có 9 chữ cái, loại đàn có hình tròn như Mặt Trăng gọi là đàn gì?
– Số 4: Có 8 chữ cái, bài hát *Ngày Tết quê em* nằm trong chủ đề nào?
– Số 5: Có 5 chữ cái, tên giọng thứ có âm chủ là âm La.
– Số 6: Có 14 chữ cái, tên của *Bài đọc nhạc số 4* trong Chủ đề 6 – Âm nhạc nước ngoài.
– Số 7: Có 16 chữ cái, bài hát được học trong Chủ đề 6 – Âm nhạc nước ngoài.
– Số 8: Có 16 chữ cái, tên bài hát do nhạc sĩ Trần Hoàn sáng tác nhạc, lời thơ Thanh Hải.
– Số 9: Có 16 chữ cái, bài hát *Soi bóng bên hồ* nằm trong chủ đề nào?
– Số 10: Có 13 chữ cái, câu hát *"Vì bên ta luôn có bạn bè, luôn có thầy cô"* xuất hiện trong bài hát nào?
– Số 11: Có 21 chữ cái, câu hát đầu tiên trong bài *Xôn xao mùa hè*?

* Lưu ý: Học sinh không được viết vào các ô chữ.

Mùa hè đến. Mùa hè vui. Mùa hè sôi nổi.
Chúng ta sẽ đón những ngày hè thật bổ ích, lí thú.
Cuộc đời đáng yêu với biết bao kỉ niệm tuổi học trò.

GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ VÀ KHÁI NIỆM ÂM NHẠC

Thuật ngữ	Giải thích	Trang*
Âm vực	Phạm vi từ âm thấp nhất đến âm cao nhất của một nhạc cụ, giọng hát hoặc tác phẩm âm nhạc.	**22**
Chuyển soạn	Soạn lại một tác phẩm đã viết trước đó để trình diễn theo một cách khác với bản gốc.	**64**
Fantaisie	Thể loại nhạc không lời, mang phong cách ngẫu hứng.	**59**
Giọng giã bạn	Những điệu hát khi chia tay, có tính chất lưu luyến trong Dân ca Quan họ Bắc Ninh.	**16**
Giọng lề lối	Hát chào hỏi, hát mừng, chúc tụng. Trong Dân ca Quan họ, lối hát này thường được sử dụng để mở đầu mỗi canh (buổi) hát.	**16**
Giọng vặt	Những điệu hát ngắn, có tính chất đối đáp, thi tài trong Dân ca Quan họ.	**16**
Hát giao duyên	Trong ca hát dân gian, là những bài hát đối đáp giữa nam và nữ.	**16**
Hoà tấu	Nhiều người cùng biểu diễn một bản nhạc bằng nhiều nhạc cụ.	**26**
Hình thức âm nhạc	Mô hình cấu trúc của tác phẩm âm nhạc diễn ra theo thời gian. Có những hình thức âm nhạc từ nhỏ đến lớn như: hình thức một đoạn, hai đoạn, ba đoạn,...	**6**
Liền anh, liền chị	Cách gọi các thành viên nam, nữ trong sinh hoạt Dân ca Quan họ.	**16**

* *Trang sách có thuật ngữ xuất hiện lần đầu.*

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam xin trân trọng cảm ơn các tác giả có tác phẩm, tư liệu được sử dụng, trích dẫn trong cuốn sách này.

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Chủ tịch Hội đồng thành viên – Tổng Giám đốc NGUYỄN TIẾN THANH

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng biên tập PHẠM VĨNH THÁI

Biên tập lần đầu: NÔNG THỊ HUỆ – PHẠM LAN ANH
Biên tập tái bản: NÔNG THỊ HUỆ – NGUYỄN THỊ THẮM
Biên tập mĩ thuật: ĐINH THÙY LINH
Thiết kế sách: BÙI THỊ VÂN TRANG
Trình bày bìa: NGUYỄN BÍCH LA – PHÙNG DUY TÙNG
Minh hoạ: BÙI THU HƯỜNG – PHÙNG DUY TÙNG
Sửa bản in: NÔNG THỊ HUỆ – NGUYỄN THỊ THẮM
Chế bản: CÔNG TY CỔ PHẦN ĐẦU TƯ VÀ PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC HÀ NỘI

Bản quyền © (2023) thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Xuất bản phẩm đã đăng kí quyền tác giả. Tất cả các phần của nội dung cuốn sách này đều không được sao chép, lưu trữ, chuyển thể dưới bất kì hình thức nào khi chưa có sự cho phép bằng văn bản của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Âm nhạc 8

Mã số: G3HH8R001a26

In ... bản, (QĐ ... – NXBGDHN) khổ 19 x 26,5 cm.
Đơn vị in:
Cơ sở in:
Số ĐKXB: 7-2026/CXBIPH/253-09/GD
Số QĐXB: .../QĐ-GD-HN ngày ... tháng ... năm ...
In xong và nộp lưu chiểu quý ... năm ...
Mã số ISBN: 978-604-0-35130-2

HUÂN CHƯƠNG HỒ CHÍ MINH

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

BỘ SÁCH GIÁO KHOA LỚP 8 – KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

1. Ngữ văn 8, tập một
2. Ngữ văn 8, tập hai
3. Toán 8, tập một
4. Toán 8, tập hai
5. Khoa học tự nhiên 8
6. Công nghệ 8
7. Lịch sử và Địa lí 8
8. Mĩ thuật 8
9. Âm nhạc 8
10. Giáo dục công dân 8
11. Tin học 8
12. Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 8
13. Giáo dục thể chất 8
14. Tiếng Anh 8 – Global Success – SHS

Website: https://www.nxbgd.vn

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

ISBN 978-604-0-35130-2

9 786040 351302

Giá: 7.900 đ